

උපදෙස්:

- ❖ සියලු ම ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්න.
- ❖ 01 සිට 50 තෙක් එක් එක් එක් ප්‍රශ්නයට (1), (2), (3), (4), (5) යන පිළිතුරුවලින් නිවැරදි හෝ ඉතාමත් ගැලපෙන හෝ පිළිතුර තෝරාගෙන, එය උත්තර පත්‍රයේ පසුපළ දක්වන උපදෙස් පරිදි කතිරයක් (X) යොදා දක්වන්න.

01. නොමිල හාණ්ඩියක (free good) දක්නට ලැබෙන්නේ පහත දක්වන කවර ලක්ෂණය ද?

- (1) එම හාණ්ඩියට ඇති ඉල්ලුමට සාපේශීල් කිසියම හිගකමක් දක්නට ලැබේ.
- (2) එම හාණ්ඩිය සැපයීමේ ආවස්ථීක පිරිවැයක් නොමැතු.
- (3) එම හාණ්ඩියේ පරිහෙළුනය හෝ නිෂ්පාදනය හෝ කිසිද බාහිරතාවක් ජනනය නොකරයි.
- (4) එම හාණ්ඩිය රුපය විසින් ගාස්තුවක් අයකිරීමකින් තොරව සපයනු ලැබේ.
- (5) එම හාණ්ඩියේ පරිහෙළුනය සමාජයේ වශයෙන් හිතකර බැවින් එය රුපය විසින්ම සපයනු ලැබේ.

02. ආර්ථික විද්‍යායැයින් 'ප්‍රාග්ධනය' යන පදයෙන් පුවිණේ වශයෙන් අදහස් කරනුයේ

- (1) වෙනත් හාණ්ඩි හා සේවාවන් නිෂ්පාදනය කිරීම උදෙසා මිසින් නිෂ්පාදනය කරන ලද හාණ්ඩියන් ය.
- (2) ව්‍යාපාර වස්තු (stocks) සහ පිළිනපත් ස්වරූපයන් ප්‍රාග්ධනය මිලයට ගැනීමට යොදා ගනු ලැබූ මුදල් ය.
- (3) ප්‍රාග්ධනය මිලයට ගැනීමේ අරමුණින් කුටුම්ල විසින් සමුච්චාවනය කරනු ලැබූ ඉතුරුම් ය.
- (4) ප්‍රාග්ධනය මිලයට ගැනීම සඳහා ව්‍යාපායකයෙක් විසින් හාවිත කරන ලද මුදල් ය.
- (5) මුර්ත දේපල, වනාන්තර, ලේඛන සහ බහිජ සම්පත් ය.

03. 'සැම ආර්ථික පද්ධතියක්ම හිගකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නයට මුහුණ දේ' යන ප්‍රකාශයෙන් කවරක් අදහස් වේ ද?

- (1) සමාජයේ දක්නට ඇති අනුම් සම්පත්වල ප්‍රමාණයන් එවාට ඇති ඉල්ලුම ද ඉක්මවා යන බව ය.
- (2) රටක බහිජ නිධි දක්නට ලැබෙනුයේ ඉතා නිශ්චිත ප්‍රමාණයකින් පමණක් බව ය.
- (3) සම්පත් හිගකම නිසා පුරුණ සේවා නියුත්තිය අන්තර ගැනීමට රටවල් අසමත් වි සිටින බව ය.
- (4) සමාජයේ සියලු වුවමනා සපුරාලීමට තරම් එලදායී සම්පත් ප්‍රමාණවත් නොවන බව ය.
- (5) ආර්ථික පද්ධති වරින් වර ව්‍යාපාර අවධිවලට මුහුණ දෙන අතර එවැනි අවස්ථාවල දී සම්පත් හිගකම හටගන්නා බව ය.

04. නිෂ්පාදන හැකියා වකුයක් මත සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ කාර්යාලුමනා ලක්ෂණය අත්කරගත හැකි වනුයේ

- (1) අවම යෙදුවම් ප්‍රමාණයක් හාවිත කරීම් එක් එක් හාණ්ඩිය නිෂ්පාදනය කරන විට දී ය.
- (2) ආන්තික ප්‍රතිලාභ ආන්තික පිරිවැයට සමාන වන මට්ටමට එක් එක් හාණ්ඩිය නිෂ්පාදනය කරන විට දී ය.
- (3) පාරිහෙළුගින් හාණ්ඩිවලට සාපේශීල්ව ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩි විශාල ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කරන විට දී ය.
- (4) ප්‍රාග්ධන හාණ්ඩිවලට සාපේශීල්ව පාරිහෙළුගින් හාණ්ඩි විශාල ප්‍රමාණයක් නිෂ්පාදනය කරන විට දී ය.
- (5) හාණ්ඩියේ මිල ආන්තික ප්‍රතිලාභ ඉක්මවා යන මට්ටමේ දී එක් එක් හාණ්ඩිය නිෂ්පාදනය කරන විට දී ය.

05. ඉල්ලුම් නිතිය මගින් ප්‍රකාශ කෙරෙනුයේ,

- (1) හාණ්ඩියක මිල අඩුවීමක් එම හාණ්ඩිය සඳහා ඇති ඉල්ලුම් වකුය වමට විනැන් කරන බව ය.
- (2) අනිකුත් කරුණු නොවෙනස්ව නිතිය දී කිසියම හාණ්ඩියක මිල ඉහළ යත්ම, එම හාණ්ඩියෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය පහළ යන බව ය.
- (3) අනිකුත් කරුණු නොවෙනස්ව නිතිය දී කිසියම හාණ්ඩියක මිල ඉහළ යත්ම, එම හාණ්ඩියෙන් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය ඉහළ යන බව ය.
- (4) හාණ්ඩියක මිල අඩුවීමක් එම හාණ්ඩිය සඳහා ඇති ඉල්ලුම් වකුය දකුණට විනැන් කරන බව ය.
- (5) හාණ්ඩියක මිල ඉහළ යාමක් එම හාණ්ඩිය සඳහා ඇති ඉල්ලුම් වකුය වමට විනැන් කරන බව ය.

06. කිසියම් හාණ්ඩියක් ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය,

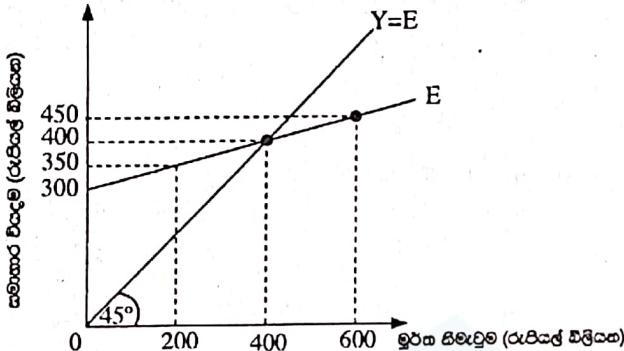
- (1) යම්කිසි මිලක දී පාරිහෙළුගින් විසින් මිල දී ගැනීමට සැලැසුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයයි.
- (2) එම හාණ්ඩියේ මිලන් සහ පාරිහෙළුගින් ආදායම් මට්ටමෙන් ස්වාධීන වුවකි.
- (3) පාරිහෙළුගින්ගේ මිල දී ගැනීමේ සැලැසුම්වලින් ස්වාධීන වුවකි.
- (4) සැමවීම සම්බුද්ධ ප්‍රමාණයට සමාන වේ.
- (5) විවිධ මිලයන්හි දී පාරිහෙළුගින් විසින් මිල දී ගැනීමට කැමති ප්‍රමාණයන් ය.

07. X භාණ්ඩයෙහි සැපයුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය වැඩි වීමට පහත සඳහන් කවරක් හේතු වේ ද?
- අනිඛත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී X භාණ්ඩයෙහි මිල ඉහළ යාමක්
  - X භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමේ දී අනුපුරක භාණ්ඩයක් ලෙස ක්‍රියා කරන Y භාණ්ඩයෙහි මිල ඉහළ යාමක්
  - X භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමට භාවිත කෙරෙන තාක්ෂණයේ වැඩි දියුණු වීමක්
  - X භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීමට භාවිත කෙරෙන සම්පත්වල මිල පහළ බැසීමක්
  - X භාණ්ඩය සඳහා වන ආදේශක භාණ්ඩයක ඉල්ලුමෙහි අඩු වීමක්
08. තරගකාරී වෙළෙඳපාලක ඉල්ලුම් සහ සැපයුම් යන දෙකම වැඩි වුවහොත්, සමතුලින මිල සහ ප්‍රමාණය මත කෙබදු බලපෑමක් හටගනී ද?
- නිශ්චයන්ම මිල ඉහළ යන නමුදු ප්‍රමාණය වැඩි වීමට හෝ අඩු වීමට හෝ නොවෙනස්ව තිබීමට හෝ පිළිවන.
  - නිශ්චයන්ම ප්‍රමාණය ඉහළ යන නමුදු, මිල ඉහළ නැගීමට හෝ පහළ බැසීමට හෝ නොවෙනස්ව තිබීමට හෝ පිළිවන.
  - නිශ්චයන්ම ප්‍රමාණය පහළ යන නමුදු, මිල ඉහළ නැගීමට හෝ පහළ බැසීමට හෝ නොවෙනස්ව තිබීමට හෝ පිළිවන.
  - නිශ්චයන්ම මිල පහළ යන නමුදු, ප්‍රමාණය වැඩිවීමට හෝ අඩු වීමට හෝ නොවෙනස්ව තිබීමට හෝ පිළිවන.
  - නිශ්චයන්ම මිල භා ප්‍රමාණය යන දෙකම ඉහළ නළි.
09. එක්තරා පාරිභෝගික භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති වෙළෙඳපාල ඉල්ලුම් ලියය $Q_D = 500 - 5P$ යයි සලකන්න. රුපියල් 20ක් රුපියල් 30ක් අතර මිල පරාසයේ දී මෙම භාණ්ඩය සඳහා ඇති ඉල්ලුමෙහි වාප මිල නම්වතාව කොපමණ වේ ද?
- 0.25
  - 0.33
  - 0.43
  - 0.52
  - 0.66
10. කිසියම් රටක ජාතික ආපදාවක් පවතින අවස්ථාවක, එරට එළවත් ගොවීමු තම ත්‍යාගයිලින්වය පෙන්වුම් කරමින් පාරිභෝගිකයන්ට අවශ්‍යතරම් එළවත්, තරගකාරී සමතුලින වෙළෙඳපාල මිලන් හරි අඩකට අලෙවි කිරීමට තීරණය කරති. මෙම ක්‍රියාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්
- ආර්ථික අතිරික්තය පහළ වැවෙනු ඇති.
  - ආර්ථික අතිරික්තය නොවෙනස්ව පවතිනු ඇති.
  - නිෂ්පාදක අතිරික්තය ඉහළ නැගීනු ඇති.
  - ආර්ථික අතිරික්තය ඉහළ නැගීනු ඇති.
  - ආර්ථික අතිරික්තය ඉහළ නැගීනු ඇති.
11. කිසියම් භාණ්ඩයක මිල වෙනස්වීමක ආදායම ප්‍රතිච්චාකය සාරු අගයක් ගනු ලැබුවත්, ආදේශන ප්‍රතිච්චාකය වඩා බලවත් වේ නම්, එම භාණ්ඩය
- ගිණන් භාණ්ඩයක් වේ.
  - අත්‍යවශ්‍ය භාණ්ඩයක් වේ.
  - සාමාන්‍ය භාණ්ඩයක් වේ.
  - බාල භාණ්ඩයක් වේ.
12. කිසියම් වෙළෙඳපාලක උපරිම මිලක් පනවා ඇති විට,
- අඛණ්ඩ භාණ්ඩ පිශයක් හටගනී.
  - අඛණ්ඩ භාණ්ඩ අතිරික්තයක් හටගනී.
  - භාණ්ඩය අලෙවිකරන්නන්ට වඩාත් වාසිදායක වේ.
  - කිසිවෙකුවත් වාසියක් ඇති නොවේ.
  - ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයට වඩා සැපයුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය විශාල වේ.
13. ගොවෙළා නිෂ්පාදන මත සඳහා අවම මිලයන් නියම කිරීම ආශ්‍යයෙන් පැන තැගෙන ප්‍රශ්නයක් නොවනුයේ පහත සඳහන් කවරක් ද?
- බරපතල ආකාරයේ අධි සැපයුමක් වෙළෙඳපාලෙහි හටගනීම
  - කෘෂිකාර්මික නොවන බදු ගෙවන්නන් වෙතින් ගොවී ජනයා වෙත ආදායම සංතුම වීම
  - රජය විසින් විශාල සහනාධාර ප්‍රමාණයක් ලබාදීම
  - පාරිභෝගිකයන් ගෙවන මිල ඉහළ යාම
  - කෘෂිකාර්මික භාණ්ඩ සඳහා කළ කඩ ඇති වීම

14. තරගකාරී වෙළඳපොලක අලේවි කෙරෙන හාණ්ඩියක් සඳහා වෙළඳපොල ඉල්පුම් ශ්‍රීතය, $Q_D = 180 - 2P$ සම්කරණයෙන් දක්වේ. වෙළඳපොල සම්බුද්ධිත මිල රුපියල් ගෝක් වේ නම්, පාරිභෝගික අතිරික්තයෙහි අගය
- (1) රුපියල් 625 කි.
  - (2) රුපියල් 1 000 කි.
  - (3) රුපියල් 1 250 කි.
  - (4) රුපියල් 3 250 කි.
  - (5) රුපියල් 4 500 කි.
15. වැඩිවන පරිමාණානුකූල එල තාක්ෂණික ලක්ෂණයක් පිළිබඳ කරන අතර, එහි දී ආයතනයේ නිමැවුම වැඩිවිමේ ප්‍රතිශතය,
- (1) ආයතනය යෙදුවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතය ඉක්මවා යයි.
  - (2) ආයතනය යෙදුවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතයට වඩා අඩු ය.
  - (3) ආයතනය යෙදුවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතයට සමාන වේ.
  - (4) ආයතනය ස්ථාවර යෙදුවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතය ඉක්මවා යයි.
  - (5) ආයතනය ස්ථාවර යෙදුවුම් වැඩිකරන ප්‍රතිශතයට වඩා අඩු ය.
16. පහත දැක්වෙන ප්‍රකාශ අතුරින් නිවැරදි ප්‍රකාශය කවරක් ද?
- (1) ආර්ථික ලාභය = ගිණුම්කරණ ලාභය
  - (2) ආර්ථික පිරිවැය = ප්‍රත්‍යුෂ්‍ය (සුපු) පිරිවැය + ආරෝපිත (ගම්) පිරිවැය
  - (3) ආර්ථික පිරිවැය = ප්‍රත්‍යුෂ්‍ය (සුපු) පිරිවැය - ආරෝපිත (ගම්) පිරිවැය
  - (4) ආවස්ථික පිරිවැය = ආර්ථික ලාභය
  - (5) ගිණුම්කරණ පිරිවැය = ආරෝපිත (ගම්) පිරිවැය
17. කතිපයාධිකාරී වෙළඳපොලක අවශ්‍යම ලක්ෂණයක් වනුයේ පහත සඳහන් කවරක් ද?
- (1) වෙළඳපොල අඛාධ ප්‍රවේශය සහ අඛාධ පිටිම
  - (2) මහා පරිමාණ නිෂ්පාදකයන් අතලාජ්‍යක් සිටිම
  - (3) කිටුව ආදේශක නොමැති හාණ්ඩියක් නිෂ්පාදනය කරන එන් නිෂ්පාදකයෙක් පමණක් සිටිම
  - (4) සම්භාතිය නිෂ්පාදනයක් නිනිම
  - (5) ආයතන අතර රහස්‍යගත එකාග්‍රතාවක් සඳහා අවස්ථා නොමැතිවීම
18. ආයතනයක් තම නිෂ්පාදනය සඳහා පුරුණ නම් ඉල්පුම් ව්‍යුයකට මුළුණ දෙනු ලැබේ නම්,
- (1) එම ආයතනය මිල ගනුවෙක් නොවේ.
  - (2) අලේවිය වැඩි කරගැනීම සඳහා මිල පහළ හෙලීමට හැකියාවක් ආයතනයට ඇතු.
  - (3) මූල්‍ය අයෙහාරය වැඩි කරගැනීම සඳහා මිල ඉහළ දූෂීමට හැකියාවක් ආයතනයට ඇතු.
  - (4) ආයතනයේ ආන්තික අයෙහාර ව්‍යුය වෙළඳපොලේ මිලේ දී තිරස රේඛාවක් වේ.
  - (5) ආයතනය සැම්වීම ම ගුන්‍ය ආර්ථික ලාභ උපයයි.
19. නිමැවුමේ දළ වටිනාකම (GVO) සහ දළ එකතු කළ අගය (GVA) අතර වෙනස වනුයේ
- (1) ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන පරිභෝෂණයයි.
  - (2) අතරමැදි පරිභෝෂණයයි.
  - (3) ගුද්ධ වතු බදු ය.
  - (4) ගුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම ය.
  - (5) ප්‍රාථමික යෙදුවුම් ය.
20. ජාතික ගිණුම්කරණයේ දී පහත සඳහන් ත්‍රියාකාරකම් අතුරින් කවරක් නිෂ්පාදන ඉමෙන් බැහැර කෙරේ ද?
- (1) බලපත්‍ර රහිත වෙවාදා වෘත්තිකයන්ගේ සේවා
  - (2) අධිකිකරුවාම පදිංචි නිවාසවලින් ලැබෙන සේවා
  - (3) කුවුම්බ විසින් නිෂ්පාදනය කරනු ලබන හාණ්ඩි
  - (4) ගාස්තු අයකිරීමකින් නොරව රජය විසින් අධ්‍යාපනය සැපයීම
  - (5) කුවුම්බ සාමාජිකයන් විසින් රෝගී සහ වියපත් වුවන් රැකබලා ගැනීම
21. ප්‍රාථමික ආදායමෙහි ප්‍රධාන සංරචක වනුයේ,
- (1) සේවක ගෙවීම්, දළ මෙහෙයුම් අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදනය සහ ආනයන මත ගුද්ධ බදු ය.
  - (2) සේවක ගෙවීම්, මෙහෙයුම් අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදනය මත වෙනත් ගුද්ධ බදු ය.
  - (3) සේවක ගෙවීම්, දළ මෙහෙයුම් අතිරික්තය සහ මිශ්‍ර ආදායම ය.
  - (4) සේවක ගෙවීම්, මෙහෙයුම් අතිරික්තය සහ ස්ථාවර ප්‍රාග්ධන පරිභෝෂණය ය.
  - (5) සේවක ගෙවීම්, දළ මෙහෙයුම් අතිරික්තය සහ නිෂ්පාදනය මත වෙනත් ගුද්ධ බදු ය.

22. කිසියම් වර්ෂයක පොදුගලික ආදායම, ජාතික ආදායම ඉක්මවූයේ නම් එමගින් තිගමනය කළ හැක්කේ,
- (1) සංක්‍රාම ගෙවීම්වල ප්‍රමාණය, සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල, සමාගමික ආදායම් බදු සහ නොබේදු සමාගමික ලාභවල මුළු එකතුව ඉක්මවා ඇති බව ය.
  - (2) සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල, සමාගමික ආදායම් බදු සහ නොබේදු සමාගමික ලාභවල මුළු එකතුව, සංක්‍රාම ගෙවීම් ඉක්මවා ඇති බව ය.
  - (3) සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල සහ සමාගමික ආදායම් බදුවල එකතුව වතු බදු ඉක්මවා ඇති බව ය.
  - (4) සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල, සමාගමික ආදායම් බදු සහ වතු බදුවල එකතුව සංක්‍රාම ගෙවීම්වල ප්‍රමාණය ඉක්මවා ඇති බව ය.
  - (5) සමාගමික ආදායම් බදු සහ වතු බදුවල එකතුව සංක්‍රාම ගෙවීම් සහ නොබේදු ලාභවල එකතුව ඉක්මවා ඇති බව ය.

23. එක්තරා කළේපිත ආර්ථිකයක සමාභාර වියදම් (E) ශ්‍රීතය පහත රුපසටහන මගින් පෙන්වුම් කෙරේ.

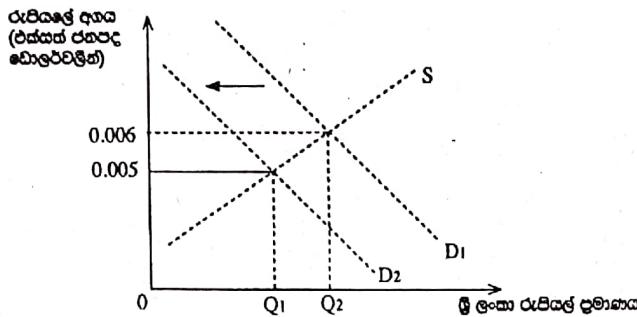

- මුරත නිමැවුම් මට්ටම රුපියල් බිලියන 600 දි
- (1) සැලසුම් නොකළ තොග සමුව්වය රුපියල් බිලියන 200 කි.
  - (2) සැලසුම් නොකළ තොග පහළ වැටීම රුපියල් බිලියන 200 කි.
  - (3) සැලසුම් නොකළ තොග සමුව්වය රුපියල් බිලියන 150 කි.
  - (4) සැලසුම් නොකළ තොග පහළ වැටීම රුපියල් බිලියන 150 කි.
  - (5) ආර්ථිකයේ සාර්ව ආර්ථික සමතුලිතයක් පවතී.
24. දත් නිමැවුම් පරතරයක් පවත්නා ආර්ථිකයක
- (1) උපයෝගනය නොකළ තොග සමුව්වය රුපියල් බිලියන 200 කි.
  - (2) වත්මිය සේවා විපුක්තියක් පවතී.
  - (3) සැබැඳු නිමැවුම විභා නිමැවුමට වඩා අඩු ය.
  - (4) ආර්ථික කටයුතුවල වෙශයෙහි පසුබැසීමක් දක්නට ඇත.
  - (5) ඉල්ලුමෙන් ඇදුමු උද්ධමනීය පිහින දක්නට ලැබේ.
25. ආර්ථිකයක සමාභාර ඉතුරුම් ශ්‍රීතය $S = -200 + 0.25Y$ වේ නම්, මෙම ආර්ථිකයේ සමාභාර පරිභේදන ශ්‍රීතය වනුයේ,
(1) $C = -200 + 0.75Y$	(2) $C = 200 - 0.25Y$
(3) $C = 200 + 0.25Y$	(4) $C = -200 - 0.75Y$
(5) $C = 200 + 0.75Y$	
26. කළේපිත ආර්ථිකයක මුරත දළ දේශීය නිෂ්පාදනය රුපියල් විලියන 80ක් ද, නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදනය රුපියල් විලියන 240ක් සහ පොදු මිල මට්ටම 3ක් ද වේ යයි සලකන්න. මෙම ආර්ථිකයේ මුදල සැපයුම රුපියල් විලියන 30ක් වේ නම්, මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේශය
(1) 8 කි.	(2) 10 කි.	(3) 30 කි.	(4) 80 කි.	(5) 90 කි.
27. බැංකු පද්ධතිය තුළ එක් වාණිජ බැංකුවක් සතුව රුපියල් මිලියන 400ක අධි සංචිත පවතින බවත්, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 20%ක් බවත් උපකල්පනය කරමු. ඒ අතර, එම බැංකුවෙහි එක්තරා ගනුදෙනුකරුවෙක් රුපියල් මිලියන 25ක් තම ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුමෙහි කැන්පත් කරන අතර බැංකුව තවත් ගනුදෙනුකරුවෙක් රුපියල් මිලියන 120ක සය මුදලක් ද ලබා දෙයි. දැන් මෙම බැංකුවට කොපමණ ප්‍රමාණයක් අනිරේක සය ලබාදිය හැකි ද?
(1) රුපියල් මිලියන 2 125	(2) රුපියල් මිලියන 2 005
(3) රුපියල් මිලියන 425	(4) රුපියල් මිලියන 305
(5) රුපියල් මිලියන 300	

28. වර්තමානයේ මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන අරමුණු කවරේ ඇ?
(1) මිල ස්ථායිතාව සහ මූල්‍ය පද්ධතියේ ස්ථායිතාව
(2) මිල ස්ථායිතාව සහ පූර්ණසේවා නිපුණතිය
(3) මිල ස්ථායිතාව සහ තිරසාර සංවර්ධනය
(4) පූර්ණසේවා නිපුණතිය සහ ආදායම් ව්‍යාප්තියේ වඩා සමානතාවක් ඇතිකර ගැනීම
(5) මිල ස්ථායිතාව සහ රාජ්‍ය ණය බර අඩුකර ගැනීම
29. ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අවශ්‍යතාව 10%ක් බවත් මහ බැංකුව වාණිජ බැංකු වෙතින් රුපියල් මිලියන 300ක විවත වෙළඳපාල මිල දී ගැනීම සිදුකරන බවත් සලකන්න. මෙම මිල දී ගැනීම නියා මුදල් සැපයුමෙහි සිදුවිය ගැනීම උපරිම වෙනස්වීම කොපමණ වේ ඇ?
(1) රුපියල් මිලියන 300කින් වැඩිවීම
(2) රුපියල් මිලියන 300කින් අඩුවීම
(3) රුපියල් මිලියන 3 000කින් වැඩිවීම
(4) රුපියල් මිලියන 3 000කින් අඩුවීම
(5) රුපියල් මිලියන 2 700කින් අඩුවීම
30. මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය සමාඟාර ඉල්ලුමට බලපානුයේ
(1) සූප්‍ර සහ වතු බදු ආදායම් ලැබේම වෙනස් කිරීම මගිනි.
(2) කොටස මිල ගණන්වල වෙනස් කිරීම මගිනි.
(3) අපනයන ඉල්ලුමෙහි වෙනස් කිරීම මගිනි.
(4) පරිහෝජන හා ආයෝජන වියදම් වෙනස් කිරීම මගිනි.
(5) ආණ්ඩුවේ වියදම් වෙනස් කිරීම මගිනි.
31. නිදහස් වෙළඳපාලක් තුළ බාහිරතාවක් පවතින විට,
(1) සමතුලිත මිල කාන්තීම වශයෙන් ඉහළ මට්ටමක තිරණය වේ.
(2) සමතුලිත මිල කාන්තීම වශයෙන් පහළ මට්ටමක තිරණය වේ.
(3) වෙළඳපාලට සමතුලිතය කරා ලිඛාවීමට නොහැකි වේ.
(4) වෙළඳපාල සමතුලිතය සමාජයේ වශයෙන් ප්‍රහසන සම්පත් බෙදායාමක් තහවුරු නොකරයි.
(5) එම හාණ්ඩිය පරිහෝජනය කරන පාරිහෝජිකයෝ නඩත්තු සහ රුහුණ සඳහා අතිරේක පිරිවැයක් දරනි.
32. පොදු හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය කිරීමට වෙළඳපාල අසමත් වන්නේ,
(1) එබදු හාණ්ඩි සඳහා ඉල්ලුමක් නොමැති බැවිනි.
(2) එබදු හාණ්ඩියක් පරිහෝජනය කරන පාරිහෝජිකයන්ගේ මිලක් අයකර ගැනීමට නිෂ්පාදකයාට නොහැකි වන බැවිනි.
(3) සාමාන්‍යයෙන් එබදු හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය කිරීමේදී විශාල බාහිර පිරිවැයක් හටගන්නා බැවින් සහ පාරිහෝජනයේ දී බාහිර ප්‍රතිලාභ ජනනය කරන බැවිනි.
(4) එබදු හාණ්ඩි නිෂ්පාදනය ආදායම් අසම්තතා වැඩිවීමට හේතුවන බැවිනි.
(5) සාමාන්‍යයෙන් රාජ්‍ය අංශයට වඩා පොදුගලික ආයතනවල නිෂ්පාදන පිරිවැය අධික බැවිනි.
33. ශ්‍රී ලංකා රජයේ ප්‍රනරාවර්තන වියදමෙහි ප්‍රධාන සංරචක වනුයේ
(1) පොලී ගෙවීම්, මුරක වත්කම් අත්කර ගැනීම, වැටුප් හා වේතන සහ කුටුම්බ සඳහා පැවරුම් ය.
(2) පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වේතන, රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා ප්‍රායෝගික පැවරුම් සහ විශ්‍රාම වැටුප් ගෙවීම් ය.
(3) පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වේතන, කුටුම්බ සඳහා වර්තන පැවරුම් සහ රාජ්‍ය සංස්ථා සඳහා වර්තන පැවරුම් ය.
(4) පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වේතන, ණය ආපසු ගෙවීම් සහ කුටුම්බ සඳහා වර්තන පැවරුම් ය.
(5) පොලී ගෙවීම්, වැටුප් හා වේතන, මූල්‍ය වත්කම් අත්කර ගැනීම සහ පොහොර සහනාධාරය ය.
34. ප්‍රතික්‍රියා ආදායම් බද්දක් යටතේ දිලිංජ රන කොටස්,
(1) ධනවත් අයට වඩා තම ආදායමෙන් අඩු ප්‍රතිශතයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
(2) ධනවත් අයට වඩා විශාල රුපියල් ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
(3) තම ආදායමෙන් සමාන්‍යාක්‍රිකව වෙනස්වන ප්‍රමාණයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
(4) ධනවත් අයට වඩා තම ආදායමෙන් ඉහළ ප්‍රතිශතයක් බදු වශයෙන් ගෙවති.
(5) බදු අයහාරය යොදා ගනීමින් අත්තවයා හාණ්ඩි මිලයට ගැනීමට සමත්වති.

35. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකා මධ්‍යම රජයේ ප්‍රධානතම අයහාර මූලාශ්‍රය වනුයේ
 (1) ආදායම් බදු ය. (2) නිෂ්පාදනය හා වියදම මත බදු ය.
 (3) ලාභ, ලාභාංශ හා පොලී ආදායම් ය. (4) වෙළෙඳ ව්‍යවසායන්ගේ දැන ඉජුයීම් ය.
 (5) ලොතරයි අයහාරයයි.
36. සාපේශ්‍ය වාසි මූලධර්මයට අනුව ලෝක නිෂ්පාදන සහ පරිභේදන මට්ටම ඉහළම අගයක් ගනුයේ, පහත සඳහන් කවර කරුණක් සැබුවන ලෙස රටවල් විසින් හාංචි නිෂ්පාදනය කරනු ලබන විට දි ද?
 (1) ආච්ච්‍යා පිරිවැය පහළම අගයක් ගනු ලබන විට
 (2) නිරපේශ්‍ය වාසි ඉහළම අගයක් ගනු ලබන විට
 (3) වෙළෙඳ ගේඟය අතිරික්තයක් පෙන්නුම් කරන විට
 (4) විනිමය අනුපාතිකය පහළ බසිම්න් පවතින විට
 (5) ප්‍රවාහන පිරිවැය බොහෝ සෙයින් ගුනා අගයකට ආසන්න වන විට
37. A රටෙහි රෙදී ඒකකයක් නිපදවීමට ගුම පැය 5ක් ද සහල් ඒකකයක් නිපදවීමට ගුම පැය 10ක් ද වැය වේ. B රටෙහි රෙදී ඒකකයක් නිපදවීමට ගුම පැය 7ක් ද සහල් ඒකකයක් නිපදවීමට ගුම පැය 21ක් ද වැය වේ. එක් එක් රටෙහි සාපේශ්‍ය වාසි පදනම්කර ගනිමින් විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යනය කිරීමට දෙරටම නිර්ණය කරනු ලැබුහෙත්, A රට B රට සමඟ හාංචි තුවමාරු කිරීමට කැමති වනුයේ කවර තුවමාරු අනුපාතිකයක් යටතේ ද?
 (1) සහල් ඒකකයක් සඳහා රෙදී ඒකක 2කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක්
 (2) රෙදී ඒකකයක් සඳහා සහල් ඒකක 2කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක්
 (3) සහල් ඒකකයක් සඳහා රෙදී ඒකක 3කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක්
 (4) රෙදී ඒකකයක් සඳහා සහල් ඒකක 3කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක්
 (5) රෙදී ඒකකයක් සඳහා සහල් ඒකක 0.5කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක්
38. ආරක්ෂණවාදය සාධාරණය කරනු පිණිස බොහෝදුරට යොදා ගැනීමට හැකියාවක් ඇත්තේ පහත දක්වෙන කවර තර්ක දෙකක් ද?
 A - ඉහළ පිරිවැය සහිත දේශීය කරමාන්ත රෙකැගැනීම
 B - උපායමාර්ගික වැදගත්කමක් ඇති කරමාන්ත රෙකැගැනීම
 C - ලදරු කරමාන්ත රෙකැගැනීම
 D - පාරිසරික ප්‍රමිතින් ආරක්ෂාකර ගැනීම
 E - රජයේ අයහාරය උපරිමකර ගැනීම
 (1) A සහ D (2) B සහ C (3) B සහ D (4) C සහ D (5) D සහ E
39. විදේශීය සුජ්‍ය ආයෝජන ලැබේමක් වාර්තා කෙරෙනුයේ ගෙවුම් යේපයේ කවර ගිණුමක ද?
 (1) ප්‍රාථමික ආදායම් ගිණුම (2) ද්විතීයික ආදායම් ගිණුම (3) ප්‍රාග්ධන ගිණුම
 (4) ජ්‍යෙෂ්ඨ ගිණුම (5) මූල්‍ය ගිණුම
40. පාවත්‍ය විනිමය අනුපාතික යන්නෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ.
 (1) කම්පනයන් මගින් විදේශ විනිමය වෙළඳපොල තුළ ඇතිවන අස්ථාධිතාවන් යළි හැඩැගැස්වීමට අසමත් විනිමය අනුපාතිකයන් ය.
 (2) විනිමය වෙළඳපොලට මැදිහත්වීම් ඔස්සේ රජය විසින් පවත්වාගෙන යනු ලබන විනිමය අනුපාතිකයන් ය.
 (3) කිසියම් රටක ව්‍යවහාර මුදල් සඳහා ඇති ඉල්ලුම හා සැපයුම මත නිර්ණය වන විනිමය අනුපාතිකයන් ය.
 (4) රටක ව්‍යවහාර මුදල සඳහා අධි ඉල්ලුමක් ඇති විටක, එම මුදල් ඒකකය අවප්‍රමාණය කිරීමට සිදුවන තත්ත්වයකි.
 (5) රටක ව්‍යවහාර මුදලවල අධි සැපයුම් තත්ත්වයක් ඇති විටක, එම මුදල් ඒකකයේ අගය ඉහළ යාමට තුළුදෙන තත්ත්වයකි.
41. ගෙවුම් යේප සහ විදේශ විනිමය සංවිත පිළිබඳ ප්‍රශ්නවලට මුහුණ පා සිරින රටවලට උද්වි කිරීම සඳහා පිහිටුවා ගනු ලැබූ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (IMF) ඒ සඳහා යොජනා කරන ලද විසඳුම වූයේ,
 (1) එම රටේ ව්‍යවහාර මුදල ප්‍රතිප්‍රමාණය කිරීම ය.
 (2) ප්‍රතිමිලදී ගැනීම සහ ප්‍රතිවිකුණුම් ගිවිසුම් ඔස්සේ එම රටට විදේශ විනිමය සංවිත ඕයට ලබා දීම ය.
 (3) එම රටේ විනිමය අනුපාතිකය ඉහළ අගයක තැවත පිහිටුවා ගැනීම සඳහා උද්වි කිරීම ය.
 (4) එම රට සතු විදේශීය වත්කම් මිල දි ගෙන ඒවා විදේශ ව්‍යවහාර මුදලවලට පරිවර්තනය කොට දීම ය.
 (5) එම රටෙහි අපනයන සඳහා අලුත් වෙළඳපොලවල් සොයා ගැනීමට උද්වි කිරීම ය.

42. පහත දැක්වෙන රුපසටහන ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ අගය එක්සත් ජනපද බොලර්වලින් පෙන්වුම් කරයි.

ශ්‍රී ලංකා රුපියලේ සඳහා ඉල්ලුම D₁ සිට D₂ දක්වා විතැන් ව්‍යවහාර් ඇතිවිය හැකි ප්‍රතිච්චිතය කවදේ ද?

- (1) ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයට යවතු ලබන ශ්‍රී ලංකා අපනයනවල මිල වඩාත් අධික වතු ඇත.
- (2) ශ්‍රී ලංකා සංවාරකයනට ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ සංවාරය කිරීම ලාභදායක වතු ඇත.
- (3) ඇමෙරිකානු ආයෝජකයනට ශ්‍රී ලංකාවේ භාණ්ඩාගාර පිළිනපත් වඩාත් ලාභදායක වතු ඇත.
- (4) ඇමෙරිකානු ආයෝජකයනට ශ්‍රී ලංකාවේ භාණ්ඩාගාර පිළිනපත් වඩා මිල අධික වතු ඇත.
- (5) ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේන් ගෙන්වතු ලබන ආනයනවල පිරිවැය පහළ වැටෙනු ඇත.

43. ආර්ථික සංවර්ධනය යන්නෙන් අදහස් වතුයේ

- (1) ගෙවුම් ශේෂ අතිරික්තයක් සහිතව ආර්ථික වෘද්ධියක් හටගැනීම ය.
- (2) ආර්ථික වෘද්ධියන් සමගම ව්‍යුහාත්මක සහ ගුණාත්මක වෙනස්කම් සිදුවීම ය.
- (3) නාගරික ජනගහනයේ ජීවන තත්ත්වය උසස් වීම ය.
- (4) දුල ජාතික ආදායමේ (GNI) තිරසාර ඉහළ යාමක් ඇති වීම ය.
- (5) සාධාරණ ආදායම් ව්‍යාප්තියක් සමගම දරුදාකා මට්ටම පහළ වැටීම ය.

44. තිරසාර සංවර්ධනයක් යන්නෙන් හැඟැවෙනුයේ

- (1) එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් අනාගතයේ පාරිසරික හායනයක් ඇතිවුවත්, වර්තමානයේ ආර්ථික හා සමාජය ගක්‍රනාව ලබාදෙන සංවර්ධනයකි.
- (2) එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් අනාගත පරමිපරාවන් සඳහා ආර්ථික හා සමාජයේ හායනයක් ඇතිවුවත්, වර්තමානයේ පාරිසරික තිරසාරහාවය ලබාදෙන සංවර්ධනයකි.
- (3) අනාගත පරමිපරාවන්ට තම අවශ්‍යතා සපුරාගැනීමට ඇති හැකියාව කැප නොකොට, වර්තමාන අවශ්‍යතා සපුරාලනු ලබන සංවර්ධනයකි.
- (4) මූර්ත දැන දේශීය නිෂ්පාදිතයේ තිරසාර වැඩිවීමක් සහිතව ස්වභාවික සම්පත් සම්පූර්ණයෙන්ම උපයෝගනය කිරීමකි.
- (5) එමඹින් වර්තමාන සමාජයේ අවශ්‍යතා සපුරාගත නොහැකි ව්‍යවද අනාගත පරමිපරාවනාට තම අවශ්‍යතා සපුරාගත හැකි වන සංවර්ධනයකි.

45. 'තිරපේශී' දරුදාකා රේඛාව මගින් පෙන්වුම් කරනුයේ

- (1) සමාජයේ දක්නට ලැබෙන අන්ත දරුදාකා මට්ටම ය.
- (2) ජීවිතය පවත්වාගෙන යාමට අවශ්‍යවෙතතැයි ඇස්තමේන්තු කළ අවම ආදායම් මට්ටම ය.
- (3) ඔවුනාවුන්ගේ සංස්කෘතික ප්‍රතිමාන හා සාර්ධීමවලට සාපේශීව දිළින්දන් ලෙස ගැනෙන පවුල් ඒකක ප්‍රමාණයයි.
- (4) නගරයක් තුළ දිළිදු ජනතාව සංකේත්දීණය වී සිටින ප්‍රදේශයන් ය.
- (5) ජනගහනයෙන් පහළම ආදායම උපයන 10% හිමිකරගත් සාමාන්‍ය මාසික ආදායම ය.

46. පහත සඳහන් කවරක් මැනීමට ලේරන්ස් වතුය යොදා ගැනේ ද?

- (1) විවිධ රටවල දිනය සහ ආදායම අතර අනුපාතය
- (2) විවිධ රටවල පොදු භාණ්ඩ සහ පොදුගලික භාණ්ඩ අතර අනුපාතය
- (3) විවිධ රටවල ආදායම් සමානතාව සහ ආදායම් අසමානතාව අතර අනුපාතය
- (4) කිසියම් රටක ඉහළම ආදායම් ලබන ප්‍රතිශතය සහ පහළම ආදායම් ලබන ප්‍රතිශතය අතර අනුපාතය
- (5) වැඩිකරන වයස් ජනගහනය සහ වැඩි නොකරන වයස් ජනගහනය අතර අනුපාතය

47. කමිකරුවක්ගේ ආන්තික එලදාව ගුණාය හෝ ගුණායට ආසන්නව හෝ පවතිනුයේ කවර වියකියා තත්ත්වයක් යටතේ ද?

- (1) සැයුම්පූරු සේවා වියුක්තිය
- (2) අනිව්‍යානුගත සේවා වියුක්තිය
- (3) වාරික සේවා වියුක්තිය
- (4) ව්‍යුහාත්මක සේවා වියුක්තිය
- (5) සාර්ඩික සේවා වියුක්තිය

48. ලෝක බැංකුවේ 'ව්‍යාපාර කරගෙන යාමේ පහසුව' පිළිබඳ දැරැක (Ease of Doing Business Indicators)

- (1) සත්කාරක රටවල් වශයෙන් ලබාගත් විදේශ සුජ්‍ය ආයෝජන ප්‍රමාණ මත රටවල් පෙළගස්වයි.
- (2) ආයෝජන ප්‍රහවස්ථාන රටවල් වශයෙන් තමන් ආයෝජනය කොට ඇති විදේශ සුජ්‍ය ආයෝජන මත රටවල් පෙළගස්වයි.
- (3) ඒ ඒ රටවල් සතු සාලේෂු වාසි මත කර්මාන්ත පෙළගස්වයි.
- (4) බොහෝ රටවල ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ කිරීමට සහ පවත්වාගෙන යාමට ඇති පහසුව මිනුම් කරයි.
- (5) දිලිඹු රටවල ආයෝජනය කිරීම අධේරයමත් කෙරෙන බැවින් ආර්ථික සංවර්ධනයට බාධකයක් වේ.

49. 2018 වර්ෂයේ දි ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ ආංඩික සංයුතිය තිවැරදිව දැක්වෙනුයේ කුමන කාණ්ඩය මගින් ද?

	කාණ්ඩාලය, වනාන්තර සහ දීවර	කර්මාන්ත	සේවා
(1)	7.0	26.1	57.7
(2)	7.6	25.8	60.4
(3)	8.2	24.0	60.1
(4)	8.9	27.8	64.4
(5)	10.2	24.5	60.2

50. 2018 වර්ෂයේ දි ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශීය සුජ්‍ය ආයෝජන සඳහා ඉතාම ඉහළ දායකත්වය සැපයු රටවල් හතර වූයේ

- (1) විනය, හොංකොං, ඉන්දියාව සහ මැලේසියාවයි.
- (2) විනය, සිංගප්පූරුව, ජපානය සහ ස්විචර්ලන්තයයි.
- (3) විනය, ඉන්දියාව, ජපානය සහ නොර්වේ ය.
- (4) විනය, කැනැබාව, ඉතාලිය සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයයි.
- (5) විනය, ඉන්දියාව, මැලේසියාව සහ ජර්මනියයි.

* * * * *

අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර (උසස් පෙළ) විභාගය, 2020 (නව. නිර්දේශය)
General Certificate of Education (Adv. Level) Examination, 2020 (New Syllabus)
ආර්ථික විද්‍යාව II - පැය තුනයි - අමතර කියවීම් කාලය - මිනිත්තු 10 පි
Economics II - Three hours - Additional Reading Time - 10 minutes

අමතර කියවීම් කාලය ප්‍රශ්න පත්‍රය කියවා ප්‍රශ්න තොරා ගැනීමටත් පිළිතුරු ලිවීමේදී ප්‍රමුඛත්වය දෙන ප්‍රශ්න සංවිධානය කර ගැනීමටත් යොදාගත්තා.

උපදෙස්:

- ❖ 'අ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් දී, 'ඇ' උප කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් දී තොරාගෙන, ප්‍රශ්න පහකට පමණක් පිළිතුරු සපයන්න.
- ❖ ප්‍රස්තාර කඩාසි සපයනු ලැබේ.

'අ' උප කොටස

(මෙම කොටසෙන් අවම වශයෙන් ප්‍රශ්න දෙකක් තොරා ගන්න.)

01. (i) හිගකම යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ කුමක් ද? නිෂ්පාදන හැකියා වතුයක් යොදා ගනීමින් හිගකම පිළිබඳ ප්‍රශ්නය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 03යි)
(ii) නිෂ්පාදන අකාර්යක්ෂමතාව සහ සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාව, සම්පත් උපයෝගනයේ නාස්තියක් ලෙස සැලැකන්නේ ඇයි? (ලකුණු 04යි)
(iii) ආර්ථික පද්ධතියක ප්‍රධාන කාර්යයන් කවරේ ද? (ලකුණු 03යි)
(iv) කොට්ඨාස - 19 වැනි වසංගත තත්ත්වයක් නිසා රටක නිෂ්පාදන බාරිතාවට කුමක් සිදුවනු ඇදේදි නිෂ්පාදන හැකියා වතුයක් යොදා ගනීමින් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05යි)
(v) ගුම්ක විභාගනය ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන මට්ටමෙහි ඉහළ යාම් සඳහා සේතුවන්නේ ඇයි දැයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05යි)
02. (i) භාණ්ඩයක් සඳහා ඇති ඉල්ලුම් සහ ඉල්ලුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය අතර වෙනස කුමක් ද? රුප සටහනක එම වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 04යි)
(ii) ආදායම් ඉල්ලුම් නමුතා සංකල්පය යොදා ගනීමින් සාමාන්‍ය භාණ්ඩ, බාල භාණ්ඩ සහ පූජ්‍යපෙළුම් භාණ්ඩ නිරවචනය කරන්න. (ලකුණු 03යි)
(iii) ආර්ථිකයක භාණ්ඩ බෙදාවෙන්කර හැරීම සඳහා යොදා ගනු ලබන මිල නොවන සළාකන කුම තුනක් නම් කරන්න. (ලකුණු 03යි)
(iv) එකතුරා කුඩා නගරයක ඇති පාන් වෙළෙදපොලක් පහත සඳහන් ඉල්ලුම් හා සැපයුම් සම්කරණ මගින් නිරුපණය කෙරේ.

$$Q_D = 110 - P \text{ (ඉල්ලුම්)}$$

$$Q_S = -40 + 2P \text{ (සැපයුම්)}$$

(a) මෙම වෙළෙදපොලහි සමතුලිත මිල සහ ප්‍රමාණය සෞයන්න. (ලකුණු 02යි)
(b) සමතුලිතයේ දී සමස්ත අනිරික්තයේ ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)
(c) රුපියල් 60 දී පාන් ඉල්ලුමෙහි මිල නමුතාව ගණනය කරන්න. (ලකුණු 04යි)
03. (i) 'උපරිම මිල' සහ 'අවම මිල' අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04යි)
(ii) උපරිම මිලක් නිසා කිහිපයම් භාණ්ඩයක් සඳහා අධි ඉල්ලුමක් ඇති වන්නේ ඇයි? රුපසටහනක් යොදා ගනීමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
(iii) නිෂ්පාදක සහනාධාරයක් නිසා ඉහ සාධනය අහිමි වී යාමක් හට ගන්නේ ඇයි? යෝගා රුපසටහනක් යොදා ගනීමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04යි)
(iv) තරගකාරී වෙළෙදපොලක් ඉල්ලුම් ප්‍රිතිය, $Q_D = 180 - 2P$ සම්කරණයෙන් ද, සැපයුම් ප්‍රිතිය $Q_S = -15 + P$ සම්කරණයෙන් ද දක්වේ. මෙම වෙළෙදපොලහි භාණ්ඩ එකකයක් රුපියල් 72ක් ලෙස අවම මිලක් නියම කරනු ලැබුවහොත්, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් අහිමිවන ඉහ සාධනයේ ප්‍රමාණය ගණනය කරන්න. (ලකුණු 08යි)

04. (i) නිෂ්පාදන ශ්‍රීතයක් යනු කුමක් ද? කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රීත අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 03යි)
- (ii) ආර්ථික පිරිමැසුම් සහ ආර්ථික තොපිරිමැසුම් හට ගැනීමට හේතු මොනවා ද? (ලකුණු 04යි)
- (iii) ආර්ථික ලාභය, නිෂ්පාදක අතිරික්තය සහ ස්ථාවර පිරිවැය අතර සම්බන්ධතාව කුමක් ද? (ලකුණු 03යි)
- (iv) ආර්ථික බදු කුලිය යනු කුමක් ද? නිෂ්පාදන සාධකයකට ආර්ථික බදු කුලියක් උපයා ගත ගැකිවනුයේ කවර තත්ත්වයන් යටතේ දී ද? (ලකුණු 04යි)
- (v) පුරුණ තරගකාරී කරමාන්තයක ආයතනවල කෙටි කාලීන සැපයුම් වතු මගින් කරමාන්තයේ කෙටි කාලීන සැපයුම් වතුය ව්‍යුත්පන්න කරගන්නේ කෙසේ ද? යෝගා රුපසටහන් හාවිත කරමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06යි)
05. (i) ශ්‍රී ලංකාවේ දළ දේශීය නිෂ්පාදනය ගණනය කිරීමේ දී පහත දැක්වෙන ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් කරගනු ලැබේ ද නැදු යන්න සඳහන් කොට, ඔබේ පිළිතුරට හේතු පැහැදිලි කරන්න.
- (a) ශ්‍රී ලාංකික සමාගමක් මගින් අප්‍රතින් නිකුත් කරනු ලැබූ රුපියල් මිලියන 1ක කොටස් ආයෝජකයෙක් විසින් මිලදී ගැනීම.
- (b) රුපියල් මිලියන 50ක් වටිනා නව තිවසක් ඉදිකිරීම.
- (c) කොළඹ නගරයේ ආපනායාලාවකට රුපියල් 50 000ක මාඟ දේවරයෙකුගෙන් මිලට ගැනීම.
- (d) ගොවීයෙක් යාබද වනාන්තරයකින් රුපියල් 5 000ක් වටිනා මී පැශී එකතුකර ගැනීම.
- (e) විශ්වවිද්‍යාලයක පර්යේෂණ කණ්ඩායමක් විසින් රුපියල් මිලියන 10ක් වැයකොට කොටස් - 19 වසංගතයේ ආර්ථික ප්‍රතිචිජ්‍යාක පිළිබඳ පර්යේෂණ ව්‍යාපෘතියක් නිමකිරීම. (ලකුණු 01 × 5 = 05යි)

(ii) කල්පිත ආර්ථිකයක් පිළිබඳ පහත සඳහන් දන්න වන ලබා දී ඇත.

අයිතමය	වටිනාකම (රු. ඩීලියන)
සමාභාර පරිභේදන වියදම්	10 000
දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය	4 000
භාණ්ඩ හා සේවා අපනයන	3 500
භාණ්ඩ හා සේවා ආනයන	4 500
අවශ්‍ය ලෝකයෙන් ලැබුණු ගුද්ධ ප්‍රාථමික ආදායම	- 400
අවශ්‍ය ලෝකයෙන් ලැබුණු ගුද්ධ ජංගම සංක්‍රාම	1 000

ඉහත දන්න පදනම් කරගනිමින් පහත සඳහන් දී ගණනය කරන්න.

- (a) දළ ජාතික ආදායම (ලකුණු 02යි)
- (b) දළ ජාතික ඉතුරුම් (ලකුණු 02යි)
- (iii) පහත සඳහන් ආකෘතිය රජයේ කටයුතු තොමැති ආවශ්‍ය ආර්ථිකයක් තිරුප්පණය කරයි.
- $C = 500 + 0.8Y$ $I = 600$ (සියලුම අයන් රුපියල් මිලියනවලිනි)
- (a) මෙම ආර්ථිකයේ ස්වායන්ත වියදම් ප්‍රමාණය කොපමණ ද? (ලකුණු 02යි)
- (b) සමාභාර තිමැලුමේ සමතුලිත අගය කොපමණ ද? (ලකුණු 02යි)
- (c) ආයෝජන ගුණකයේ අගය කුමක් ද? (ලකුණු 02යි)
- (iv) යෝගා රුපසටහන් හාවිත කරමින් සමාභාර වියදම් ශ්‍රීතය සහ සමාභාර ඉල්ලුම් වතුය අතර වෙනසකම් පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05යි)

'ආ' උප කොටස

(මෙම කොටසේන් අවම වගයෙන් පූෂ්‍ර දෙකක් තෝරා ගන්න.)

06. (i) මුදල් ප්‍රමාණවාදය යනු කුමක් ද? (ලකුණු 04පි)
 (ii) උද්ධමනයෙහි පිරිවැය කවරේ ද? (ලකුණු 04පි)
 (iii) මුදලට ඇති ඉල්ලුමෙහි ප්‍රධාන තීර්ණයක කවරේ ද? (ලකුණු 03පි)
 (iv) ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවේ ප්‍රධාන කාර්යයන් හතරක් සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04පි)
 (v) යම් දෙන ලද කාල පරිවිශේෂ්‍යක් තුළ කිසියම් ආර්ථිකයක මුළු මුදල් තොගය (M) රුපියල් බිලියන 6 400ක් ද, මහජනයා සතු මුළු බැංකු තැන්පතු (D) රුපියල් බිලියන 5 200ක් ද, ව්‍යවස්ථාපිත සංචිත අනුපාතය 10%ක් ද, බැංකු සතු අධි සංචිත ප්‍රමාණය රුපියල් බිලියන 280ක් ද බව උපක්ෂපනය කරන්න.
 (a) මෙම ආර්ථිකයේ මුළු අධිබල මුදල් ප්‍රමාණය කොපමණ ද? (ලකුණු 03පි)
 (b) මුදල් ගණකයේ අගය කොපමණ ද? (ලකුණු 02පි)
07. (i) පහත දැක්වෙන හාණ්ඩ භා සේවා ගුද්ධ පොදු හාණ්ඩ ලෙස සැලකිය හැකි ද? තොහැකි ද? යන්න සඳහන් කොට ඔබේ පිළිතුරට හේතු දක්වන්න.
 (a) පුද්ධාගාර
 (b) සාගර මුස්
 (c) අන්තර්ජාලය (ලකුණු 03පි)
 (ii) ගුහ සාධන හාණ්ඩ දෙකක් නම් කොට ඒවා ගුහ සාධන හාණ්ඩ වගයෙන් සැලැකෙන්නේ ඇයි දයි පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 04පි)
 (iii) 'විසර්ජන පනත' සහ 'අතුරු සම්මත ගිණුම' අතර වෙනස දක්වන්න. (ලකුණු 04පි)
 (iv) මැත වර්ෂවල ද ශ්‍රී ලංකා රජයේ බදු තොවන අයහාර මූලාශ්‍ර කවරේ ද? (ලකුණු 04පි)
 (v) නිදහස් වෙළඳපොලක් තුළ සාන් බාහිරතා සහිත හාණ්ඩයක් අධි නිෂ්පාදනයකට යොමුවන්නේ ඇයි? රුපසටහනක් යොදා ගනිමින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05පි)
08. (i) සාපේශ්‍ය වාසිය සහ තරගකාරීන්ට වාසිය අතර වෙනස පෙන්වා දෙන්න. (ලකුණු 04පි)
 (ii) අපනයන ඉපයුම්වල සිසු වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමෙහි ලා ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන ප්‍රධාන බාධක කවරේ ද? (ලකුණු 05පි)
 (iii) නිල සංචිත වත්කම් යනුවෙන් අදහස් වත්නේ කුමක් ද? ඒවායේ ප්‍රධාන සංරවක නම් කරන්න. (ලකුණු 05පි)
 (iv) කිසියම් හාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනයේද නිරපේශ්‍ය වාසියකින් තොරව සාපේශ්‍ය වාසියක් ඇතිවිය හැකි ද? සංඛ්‍යාත්මක උදාහරණයක් ඇපුරින් ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 06පි)
09. (i) ආර්ථික වෘද්ධියේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 04පි)
 (ii) සංවර්ධනය මැනීමෙහි ලා මානව සංවර්ධන දැරුණුකයෙහි දක්නට ඇති ප්‍රධාන සීමාකම් කවරේ ද? (ලකුණු 05පි)
 (iii) "ශ්‍රී ලංකාවේ දිරිදානාව අඩුකිරීම සඳහා සමාදි වැඩ සටහනෙන් කරනු ලැබ ඇති බලපෑම තොවැදගත් සහ දුබල වුවකි." ලේක බැංකුවේ මෙම ප්‍රකාශය සමග ඔබ එකත වත්නේ ද? හේතු දක්වන්න. (ලකුණු 05පි)
 (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජනගහනය සඳහා ඇති සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයට ප්‍රජාවිද්‍යාත්මක වෙනසකම් මගින් එල්ලකරනු ලැබ ඇති තව අහියෝග කවරේ දයි විස්තර කරන්න. (ලකුණු 06පි)
10. (i) සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවය (4IR) යනු කුමක් ද? ඒ සඳහා මුහුණ දීමට ශ්‍රී ලංකාව සූදානම් ද? ඔබේ පිළිතුර පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05පි)
 (ii) ශ්‍රී ලංකාව මත කෝට්ඨාධ -19 වසංගතය සිදුකොට ඇති ආර්ථික බලපෑම සැකෙවින් විස්තර කරන්න. (ලකුණු 05පි)
 (iii) "දීර්ශ කාලයක් පුරාවට ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකයක් පවත්වා ගෙන යාමට ශ්‍රී ලංකාව අපොහොසත්ව සිටි." මෙම ප්‍රකාශය තහවුරු කර ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ උගා සාධනයට බලපා ඇති හේතු සඳහන් කරන්න. (ලකුණු 05පි)
 (iv) "නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන අත්දකීම් පැහැදිලිව පෙන්වා දෙනුයේ, ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තීරණය කරනු ලැබ ඇත්තේ බොහෝ දුරට කාර්යක්ෂමතාව මත පදනම්ව තොව දැඩ්විවාදයන් මත පදනම්වය." නිදසුන් සහිතව මෙම ප්‍රකාශය පැහැදිලි කරන්න. (ලකුණු 05පි)

* * * * *

I පෙනුය

01. (2)	02. (1)	03. (4)	04. (2)	05. (2)
06. (1)	07. (1)	08. (2)	09. (2)	10. (1)
11. (4)	12. (1)	13. (5)	14. (1)	15. (1)
16. (2)	17. (2)	18. (4)	19. (2)	20. (5)
21. (1)	22. (1)	23. (3)	24. (5)	25. (5)
26. (1)	27. (5)	28. (1)	29. (3)	30. (4)
31. (4)	32. (2)	33. (3)	34. (4)	35. (2)
36. (1)	37. (1)	38. (2)	39. (5)	40. (3)
41. (2)	42. (3)	43. (2)	44. (3)	45. (2)
46. (3)	47. (1)	48. (4)	49. (1)	50. (1)

(ලක්ණු $02 \times 50 = 100$ ය.)

නිවැරදි ප්‍රතිචාරය

● ප්‍රශ්න අංක 09

$$\text{වාප මිල නම්වනාව} = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P_1 + P_2}{Q_1 + Q_2}$$

$$\begin{aligned} \text{මිල } \text{රු.}20 \text{ දී } Q &= 500 - 5 \times 20 \\ &= \text{ඒකක } 400 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{මිල } \text{රු.}30 \text{ දී } Q &= 500 - 5 \times 30 \\ &= \text{ඒකක } 350 \end{aligned}$$

$$\frac{\Delta Q}{\Delta P} \text{ හේවත් } b = \frac{-50}{10}$$

$$\begin{aligned} \text{වාප නම්වනාව} &= -5 \times \frac{20 + 30}{400 + 350} \\ &= -\frac{5}{1} \times \frac{50}{750} \\ &= \frac{1}{3} \\ &= \underline{\underline{-0.33}} \end{aligned}$$

● ප්‍රශ්න අංක 23

$$\text{මුරක නිමැවුම } (Y) = \text{රු.}600$$

$$\text{සමාජාර වියදම } (E) = \text{රු.}450$$

සැලසුම් නොකළ තොග සමුව්වය

$$= 600 - 450$$

$$= \underline{\underline{\text{රු.}150}}$$

● ප්‍රශ්න අංක 14

$$Qd 0 \text{ දී } P \text{ සෙවීම.}$$

$$0 = 180 - 2P$$

$$2P = 180$$

$$P = \text{රු.}90$$

$$\text{මිල } \text{රු.}65 \text{ දී } Qd = 180 - 2P$$

$$= 180 - 2 \times 65$$

$$= \text{ඒකක } 50$$

සමතුලිත මිල $\text{රු.}65$ දී පාරිභෝගික අතිරික්තය

$$\begin{aligned} &= \frac{90 - 65}{2} \times 50 \\ &= \frac{25}{2} \times \underline{\underline{50}} \\ &= \underline{\underline{\text{රු.}625}} \end{aligned}$$

● ප්‍රශ්න අංක 25

$$S = Y - C$$

$$-200 + 0.25Y = Y - C$$

$$C = Y - (-200 + 0.25Y)$$

$$= Y + 200 - 0.25Y$$

$$C = 200 + 0.75 Y$$

● ප්‍රශ්න අංක 26

$$\text{මුදලේ සංසරණ ප්‍රවේශය} = \frac{\text{නාමික දළ දේශීය නිෂ්පාදනය}}{\text{මුදලේ සැපයුම}}$$

$$= \frac{240}{30}$$

$$= \underline{\underline{8}}$$

● ප්‍රශ්න අංක 27

$$\begin{aligned} \text{තැන්පතු ප්‍රසාරණ ගුණකය} &= \frac{1}{r} \\ &= \frac{1}{20\%} \\ &= \frac{1}{0.2} \\ &= 5 \end{aligned}$$

දිනට පවත්නා අධි සංචිත ප්‍රමාණය රු.මිලියන 400

$$\text{නව අධි සංචිත ප්‍රමාණය} = 25 \times \frac{20}{100}$$

$$= \text{රු.මිලියන } 5$$

$$= \text{රු.මිලියන } 25 - 5$$

$$= \text{රු.මිලියන } 20$$

$$\text{මුළු අධි සංචිත ප්‍රමාණය} = \text{රු.මිලියන } 400 + 20$$

$$= \text{රු.මිලියන } 420$$

$$\text{දිනට ලබා දී ඇති ණය} = \text{රු.මිලියන } 120$$

$$\text{තව දුරටත් ලබාදිය හැකි} = \text{රු.මිලියන } 420 - 120$$

අත්‍යිරික්ත අය

$$= \underline{\text{රු.මිලියන } 300}$$

● ප්‍රශ්න අංක 37

සහල් නිපදවීමේ ආවස්ථීක පිරිවැය

A රට

$$\begin{aligned} \text{සහල් } \frac{1}{10} &= \text{රෙදී } \frac{1}{5} \\ \text{සහල් } 1 &= \frac{1}{5} \div \frac{1}{10} \\ &= \frac{1}{5} \times \frac{10}{1} \\ &= 23. \end{aligned}$$

B රට

$$\begin{aligned} \text{සහල් } \frac{1}{21} &= \text{රෙදී } \frac{1}{7} \\ \text{සහල් } 1 &= \text{රෙදී } \frac{1}{7} \div \frac{1}{21} \\ &= \frac{1}{7} \times \frac{21}{1} \\ &= 3 දි. \end{aligned}$$

සහල් නිපදවීමේ සාපේක්ෂ වාසිය හිමිවන්නේ A රටට ය. එහිසා එම සහල් B රට සමඟ පූවමාරු කරගන්නේ නම් එය එම රටට නිපදවීමේ ආවස්ථීක පිරිවැය ඉක්මවිය යුතුය. එසේ ම B රට එකත වන්නේ සිය රටට ආවස්ථීක පිරිවැයට වඩා අඩු නම් පමණි.

A රට සහල් එකකයක් සඳහා රෙදී එකක 2කට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් විය යුතුය.

* * * * *

II පත්‍රය
'අ' උප කොටස

01. (i) හිගකම යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ,

+ මිනිස් වුවමනා නැමවීම ම ඒවා සපුරාගැනීම සඳහා පවත්නා සම්පත් ඉක්මවා යන විශ්ව සාධාරණ තත්ත්වය හිගකම යනුවෙන් අදහස් කෙරේ. එය අවශ්‍යයෙන් ම අසීමිත වුවමනා සහ සීමිත සම්පත් ආගුයෙන් පැන තැනින ප්‍රශ්නයකි. (ලකුණු 01යි.)

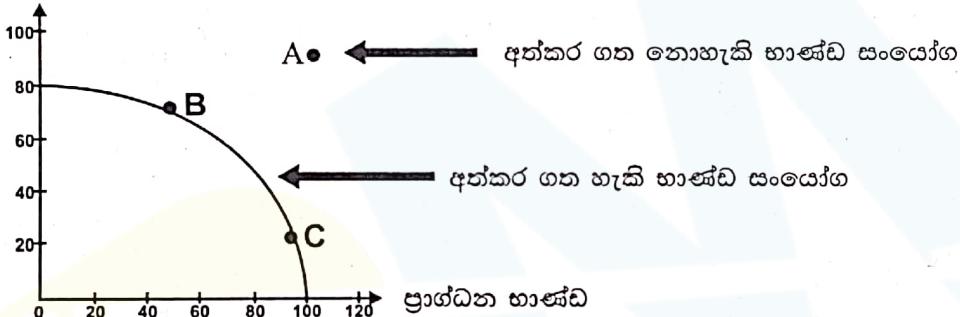
+ නිෂ්පාදන හැකියා වකුයක් ආගුයෙන් හිගකම පැහැදිලි කළ හැකිය. නිෂ්පාදන හැකියා වකුයකින් පෙන්නුම් කරන්නේ යම් දෙන ලද අවස්ථාවක ආර්ථිකයේ සියලුම සම්පත් පූර්ණ සහ කාර්යක්ෂම ලෙස උපයෝජනය කරනු ලැබුවහොත් අත්කර ගත හැකි සියලු භාණ්ඩ සංයෝගයන්ය.

නිෂ්පාදන හැකියා වකුයක් මගින් අත්කර ගත හැකි භාණ්ඩ සංයෝග (දා :- B,C) අත්කර ගත නොහැකි භාණ්ඩ සංයෝගවලින් (දා :- A) වෙන්කොට දක්වේ.

හිගකම යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ මිනිස් වුවමනා පිළිබඳ කරන භාණ්ඩ සංයෝග අත්කර ගත හැකි භාණ්ඩ සංයෝග ඉක්මවා යන තත්ත්වයක් බැවින් නිෂ්පාදන හැකියා වකුයකට පිටතින් පිහිටි ලක්ෂණයන් හිගකම පෙන්නුම් කරයි. (ලකුණු 01යි.)

(නිෂ්පාදන හැකියා වකුය මත හෝ ඇතුළත හිගකම නොමැති බවට සඳහන් කර ඇත්තම් ලකුණු 01 ලැබේ).

පරිඛෝජන භාණ්ඩ

(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 01යි.)

(ii) නිෂ්පාදන අකාර්යක්ෂමතාව සහ සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාව, සම්පත් උපයෝජනයේ නාස්ථිකයක් ලෙස සැලකීමට හේතු

+ නිෂ්පාදන ආයතනයක් අඩුම පිරිවැයකින් භාණ්ඩයක් නිෂ්පාදනය නොකරන විට නිෂ්පාදන අකාර්යක්ෂමතාව හටගනී. එහිදී ආයතනය යෙදුවුම් ඒකකයකින් උපරිම නිමැවුම් ප්‍රමාණය ලබා ගැනීමට හෝ නිමැවුම් ඒකකයක් අවම යෙදුවුම් ප්‍රමාණයකින් නිපදවා ගැනීමට හෝ අසමත් වේ. (ලකුණු 01යි.)

+ මගින් අදහස් වන්නේ ආර්ථිකය සමස්තයක් වශයෙන් ගත් විට යම් දෙන ලද සම්පත් ප්‍රමාණයකින් උපරිම නිමැවුම් ප්‍රමාණය ලබා ගැනීමට අසමත් වන බවය. එවැනි ආර්ථිකයකට පූර්ණ සේවා නියුත්තිය සහ පූර්ණ නිෂ්පාදනය සහිත ව නිෂ්පාදන හැකියා වකුය මත රැඳී සිටිමට නොහැකි වේ.

නිෂ්පාදන හැකියා වකුයෙන් ඇතුළත ලක්ෂණයක කටයුතු කිරීමට ආර්ථිකයට සිදුවන අතර එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් සම්පත් උගා උපයෝජනයක් භාවිතයා තත්ත්වයක් පැන තැනීමෙන් වේ. (ලකුණු 01යි.)

+ සමාජය වඩා වඩාත් ඉල්ලුම් කරන භාණ්ඩ භාවිතයා සේවා නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා සම්පත් බෙදා වෙන් කිරීමට ආර්ථිකය අසමත් වන විට සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ අකාර්යක්ෂමතාව හටගනී. (ලකුණු 01යි.)

+ යම් භාණ්ඩයක් සඳහා පාරිඛෝජකයන් විසින් ලබාදෙන වටිනාකම (භාණ්ඩයක් සඳහා ගෙවීමට සූදානම් සහ ගෙවීය හැකි මිල) භාවිතය වූ සම්පත් ප්‍රමාණයක් එම භාණ්ඩය නිෂ්පාදනය කිරීම සඳහා වැය නොකෙරෙන විට අධි නිෂ්පාදනයක් නැතහොත් උගා නිෂ්පාදනයක් හටගැනීමෙන් සම්පත් නාස්ථිකයක් ආර්ථිකයේ හටගනී. (ලකුණු 01යි.)

(iii) ආර්ථික පද්ධතියක ප්‍රධාන කාර්යයන්

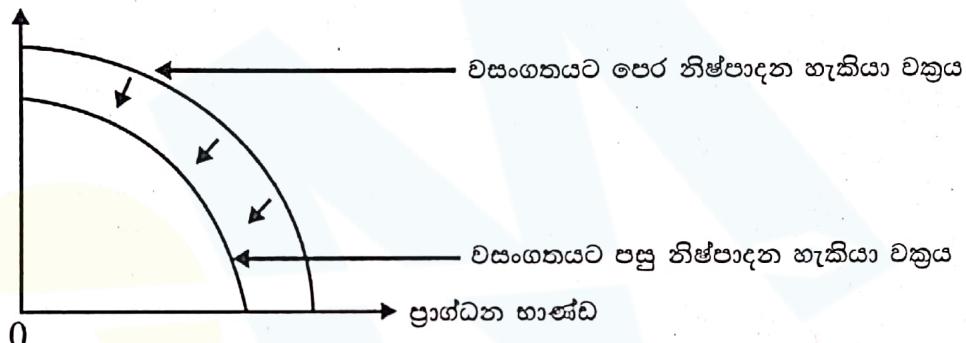
+ සැම ආර්ථික පද්ධතියක් ම ඒවායේ ස්වභාවය කුමක් වුව ද මූලික ප්‍රශ්න තුනක් විසඳා ගැනීම සඳහා ක්‍රියා කළ යුතුය. ඒ අනුව ආර්ථික පද්ධතියක ප්‍රධාන කාර්යයන් සමන්විත වනුයේ පහත සඳහන් ප්‍රධාන ප්‍රශ්න තුන විසඳා ගැනීමය.

- + කවර හාණ්ඩ හා සේවා (කොතරම් ප්‍රමාණයක්) නිෂ්පාදනය කළ යුතු ද යන ප්‍රශ්නය විසඳා ගැනීම - (සම්පත් බෙදා වෙන්කිරීමේ කාර්යය)
- + එම හාණ්ඩ හා සේවා කෙසේ නිෂ්පාදනය කළ යුතුද (නිෂ්පාදන ක්‍රම ගිල්ප තෝරා ගැනීම) යන ප්‍රශ්නය විසඳා ගැනීම - (නිෂ්පාදන කාර්ය)
- + එම හාණ්ඩ හා සේවා කුවුරුන් සඳහා නිෂ්පාදනය කළ යුතුද යන ප්‍රශ්නය විසඳා ගැනීම - (බෙදාහැරීමේ කාර්යය) (එක් කාර්යයකට ලකුණු 01 බැංක් ලකුණු 03යි.)

(iv) කෝචි - 19 වැනි වසංගත තත්ත්වයක් නිසා රටක නිෂ්පාදන බාරිතාවට සිදුවන දේ

- + කෝචි - 19 වසංගත තත්ත්වය නිසා ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන බාරිතාවට ක්‍රමක් සිදුවේ ද යන්න රඳා පවතිනුයේ එම වසංගත තත්ත්වය පාලනය කිරීමට ගනු ලබන ස්ථාමාරුග ආර්ථිකයේ සම්පත් සම්භාරයට සහ එලදායිතාවයට ඇති කරනු ලබන බලපෑම මතය. (ලකුණු 01යි.)
- + එම වසංගතය යුතු හමුදාවේ ප්‍රමාණය සහ එහි එලදායිතාවය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් සිදු කෙරේ නම් ආර්ථිකයේ නිෂ්පාදන බාරිතාව අවශ්‍යයෙන් ම පහළ වැවේ. නිෂ්පාදන හැකියා වතුය පහළට විතැන් වේ. (ලකුණු 01යි.)
- + විහාර නිමැවුම පහළ වැටීම නිසා නිෂ්පාදන හැකියා වතුයට ඇතිවන බලපෑම පහත රුප සටහන පෙන්වුම් කරයි.

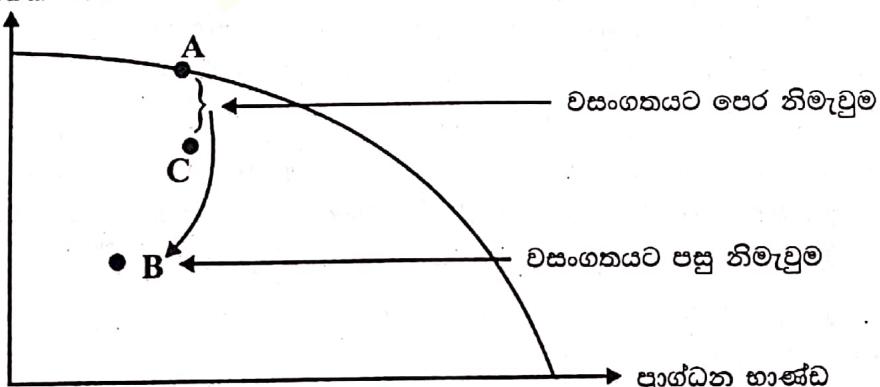
පාරිසේශීක හාණ්ඩ

(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 01යි.)

- + කෝචි - 19 වසංගතය යුතු හමුදාවට හෝ එලදායිතාවයට හෝ සැලකිය යුතු බලපෑමක් නොකළේ නම් නිෂ්පාදන බාරිතාවට හෝ විහාර නිමැවුමට හානියක් සිදු නොවේ. නමුත් වසංගතය පාලනය කිරීමට එම රට හා අවශ්‍ය ලෝකය ගනු ලබන ප්‍රතිවාර (ප්‍රදේශ වසා තැබීම, ගුවන් ගමන් අත්හිටුවීම, සංවර්ණය සීමා කිරීම, සැපයුම් දාම. හා වෛළේදපොල ජාල අවහිර වීම) හේතු කොට ගෙන නිෂ්පාදන බාරිතාව උපයෝගනය කිරීමේ හැකියාව සිමා වනු ඇත. එහි දී බාරිතා උපයෝගනයක් හටගනී. (ලකුණු 01යි.)
- + මෙවැනි තත්ත්වයක දී නිෂ්පාදන හැකියා වතුය පහළට විතැන් නොවන අතර ආර්ථිකයේ සැබැං නිමැවුම් මට්ටම පෙරට වඩා අඩු අගයක් ගනී. එය නිෂ්පාදන හැකියා වතුයක් මගින් පහත දැක්වේ.

පාරිසේශීක හාණ්ඩ

(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 01යි.)

(v) ගුමික විභාගනය ආර්ථිකයක නිෂ්පාදන මට්ටමෙහි ඉහළ යාම් සඳහා හේතු වන්නේ ඇයි පැහැදිලි කිරීම.

+ එලදායීකාව ඉහළ යාම

වැඩ බෙදාගෙන කිරීම නිසා විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය තුළින් ගුමිකයන්ගේ එලදායීකාවය ඉහළ යයි. අල්පෙනෙන්ති නිෂ්පාදනය පිළිබඳ ව ඇතිම ස්මීන්ගේ උදාහරණය දැක්වීය හැක. (වැඩ බෙදාගේ විට එක් ගුමිකයෙක් දිනකට අල්පෙනෙන්ති 4800ක් නිපදවයි. වැඩ බෙදා ගැනීමක් නොමැති විට එක් ගුමිකයෙකුට දිනකට නිපදවිය හැක්කේ වැඩිම වුවහොත් අල්පෙනෙන්ති 20ක් පමණි.)

+ සුෂ්ප පුද්ගලයා සුෂ්ප කාර්යයට යොදාගත හැකි වීම.

විවිධ පුද්ගල නිපුණතා, හැකියා සහ බැඳියාවන් එකිනෙකාට වෙනස් බැවින් තමන්ට වඩාත් ගැලපෙන ක්‍රියාකාරකම තෝරාගෙන ජ්‍වාට යොමු කිරීමෙන් ගුම් එලදායීකාව ඉහළ නැහි. යම් සේවකයෙකුට ක්‍රියාකාරකම සමුහුයක් කිරීමට වුවහොත් ඒ සියලු ක්‍රියාකාරකම පිළිබඳ එක හා සමාන දක්ෂතාවයක් මුවනට නොතිබෙන බැවින් එලදායීකාවය අඩු වේ.

+ පළපුරුදේ හා කුසලතා වර්ධනය වීම.

එකම කාර්යයෙහි නිරන්තරවම යෙදීම නිසා ගුමික පළපුරුදේ හා නිපුණතාව වර්ධනය වේ. වඩාත් ඉක්මනින් හා ගුණාත්මකව හාන්චි නිෂ්පාදනය කිරීමට මෙමගින් ඉඩ සැලසේ.

+ නවෝත්පාදන බේහිවීමට මං සැලයීම.

පුද්ගලයෙකුගේ විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය නිසා වඩාත් යෝගා කුම ගිල්ප ගැන අප්‍රති අදහස් පැන නැගීම සහ ඒ ආශ්‍යෙන් නිෂ්පාදනය කාර්යක්ෂම කළ හැකි යන්තු සුතු සහ උපකරණ බේහිවේ.

+ කාලය ඉතිරි වීම.

ගුම් විභාගනය යටතේ එක් පුද්ගලයෙක් සම්බන්ධ වනුයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ එක් කොටසකට පමණක් නිසා ඔහු පුහුණුව හා නිපුණතාව ලබාගත යුත්තේ එම කටයුත්ත සඳහා පමණි. එ නිසා කාලය හා මුදල් ඉතිරි කරගත හැකි වේ. එසේ ම එක් ක්‍රියාවලියක සිට තවත් කරු මාරු වීමට ද අවශ්‍ය නොවන නිසා කාලය විශාල වශයෙන් ඉතිරි වේ.

+ මහා පරිමාණ නිෂ්පාදනය ප්‍රවර්ධනය වීම.

ගුම් විභාගනය නිසා නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යන්තු හාවිත කිරීමට ඇති ඉඩකඩ විශාල නිසා එක් එක් ක්‍රියාකාරකම සඳහා වඩාත් යෝගා යන්තු සුතු උපකරණ හඳුන්වා දිය හැකිය. යන්තු සුතු වඩාත් එලදායී ලෙස උපයෝගනය වීමට නම් විශාල නිමැවුම් මට්ටමක් බේහිවීම අවශ්‍ය වේ. එ නිසා ගුම් විභාගනය හැම විට ම මහා පරිමාණ නිෂ්පාදනයට අනුබල දේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඳින් මිනෑ ම කරුණු පහකට ලකුණු 05යි.)

(කරුණු පමණක් ලියා ඇත්තාම් එවිට ද ලකුණු 05ක් හිමි වේ.)

02. (i) හාන්චියක් සඳහා ඇති ඉල්පුම සහ ඉල්පුම කරන ප්‍රමාණය අතර වෙනස

+ ඉල්පුම යනු යම් දෙන ලද කාල පරිච්ඡේදයක දී අතිත්ත් කරුණු නොවෙනස් ව තිබිය දී කිසියම් හාන්චියක් සඳහා පැවැතිය හැකි විකල්ප මිල ගණනා දී පාරිභෝගිකයන් විසින් මිලදී ගැනීමට කැමැති සහ මිලදී ගැනීමට හැකියාව ඇති හාන්චි ප්‍රමාණයන්ය.

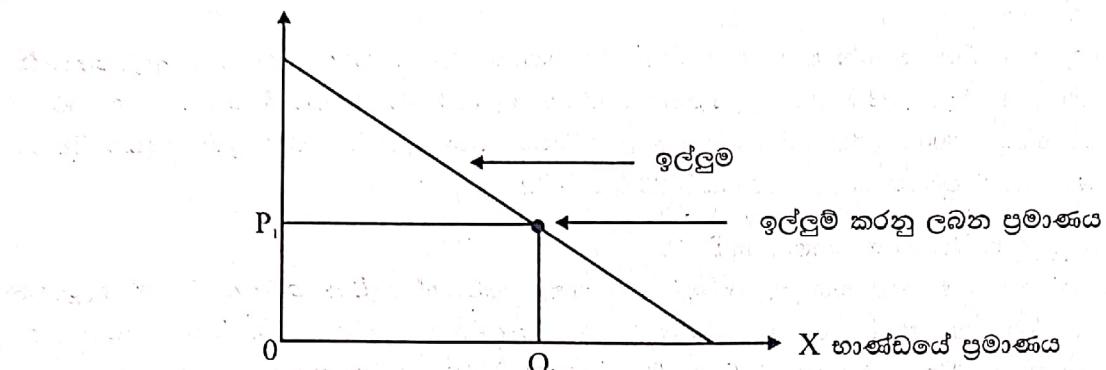
(ලකුණු 01යි.)

+ ඉල්පුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ යම් දෙන ලද අවස්ථාවක අතිත්ත් කරුණු නොවෙනස්ව තිබිය දී, පාරිභෝගිකයන් විසින් කිසියම් මිලක දී යමිකිසි හාන්චියක් හෝ සේවාවක් ඉල්පුම් කරනු ලබන ප්‍රමාණයයි.

(ලකුණු 01යි.)

+ ඉල්පුම, ඉල්පුම වනුයක් මගින් පෙන්වුම් කළ හැකි අතර ඉල්පුම කරනු ලබන ප්‍රමාණය ඉල්පුම් වනුයේ කිසියම් ලක්ෂ්‍යයක් මගින් දැක්වීය හැක.

X හාන්ඩයේ මිල (රු.)

(ඉල්පම නිවැරදි ව පෙන්නුම් කිරීමට ලකුණු 01යි, ඉල්පම් කරනු ලබන ප්‍රමාණය නිවැරදි ව පෙන්නුම් කිරීමට ලකුණු 01යි. මුළු ලකුණු 02යි.)

- (ii) සාමාන්‍ය හාන්ඩ්, බාල හාන්ඩ් සහ සුබෝපහෝගි හාන්ඩ් නිරවචනය
  - + ආදායම් ඉල්පම් නමුතා සංගුණකය දන අයක් ගනු ලබන හා සේවා සාමාන්‍ය හාන්ඩ් වගයෙන් හදුන්වනු ලැබේ. (ලකුණු 01යි.)
  - + ආදායම් ඉල්පම් නමුතා සංගුණකය සූණ අයක් ගනු ලබන හාන්ඩ් හා සේවා බාල හාන්ඩ් වගයෙන් හදුන්වනු ලැබේ. (ලකුණු 01යි.)
  - + ආදායම් ඉල්පම් නමුතා සංගුණකය 1ට වඩා වැඩි අයක් ගනු ලබන හාන්ඩ් හා සේවා සුබෝපහෝගි හාන්ඩ් ලෙස හදුන්වනු ලැබේ. (ලකුණු 01යි.)
- (iii) හාන්ඩ් බෙදා වෙන්කර හැරීම සඳහා ගොදා යනු ලබන මිල නොවන සළාකන ක්‍රම
  - + පෝලිම් ක්‍රමය
    - හාන්ඩ් අවශ්‍ය කරන අය පෝලිමේ බලා සිටිය යුතු අතර පෝලිමේ පැමිණෙන අනුපිළිවෙළ අනුව හාන්ඩ් ලබාදෙනු ලැබේ.
  - + කුපන් ක්‍රමය
    - මෙහි දී රජය පාරිභෝගිකයන් හා නිෂ්පාදකයන් වෙත කුපන් පත් නිශ්චත් කරන අතර මුදල් සමග කුපන් පත් ඉදිරිපත් කරන අයට පමණක් හාන්ඩ් ලබා දේ.
  - + කුසපන් ඇදිමේ ක්‍රමයක් මස්සේ විකවී පත් ලබාදීම
    - විකවී පත් නිමියන්ට පමණක් හාන්ඩ් හා සේවා ලබා දේ.
  - + හිතවත්කම්
    - හිතවත් ගනුදෙනුකරුවන්ට පමණක් හාන්ඩ් ලබාදීම.
  - + කළකඩ මස්සේ හාන්ඩ් ලබාදීම.
    - උපරිම මිල සීමා නිති විරෝධී ලෙස උල්ලංසනය කරමින් හාන්ඩ් අලෙවී කිරීම.
  - + කවත් හාන්ඩියක් සමග ඇදා බෙදා හැරීම (Bundling)
    - මිල අධික හාන්ඩියක් සමග මිල අඩු හාන්ඩියක් ඇදීම.
      - (එක් කරණකට ලකුණු 01 බැහැන් මිනෑ ම කරුණු තුනකට ලකුණු 03යි.)
- (iv) (a) වෙළෙදපොලෙහි සමත්ලික මිල සහ ප්‍රමාණය

$$Q_D = Q_S$$

$$110 - P = -40 + 2P$$

$$110 + 40 = 2P + P$$

$$150 = 3P$$

$$P = \underline{\text{රු.} 50}$$

(ලකුණු 01යි.)

$$Q_D = 110 - P$$

$$= 110 - 50$$

$$= ඒකක 60$$

(ලකුණු 01යි.)

(b) සමකුලිකයේ දී සමස්ත අතිරික්තය

$$\text{සමස්ත අතිරික්තය} = \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} + \text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය}$$

$$\text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} = \frac{(110 - 50) \times 60}{2}$$

$$= \frac{3600}{2}$$

$$= 1800$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

$$\text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය} = \frac{(50 - 20) \times 60}{2}$$

$$= \frac{1800}{2}$$

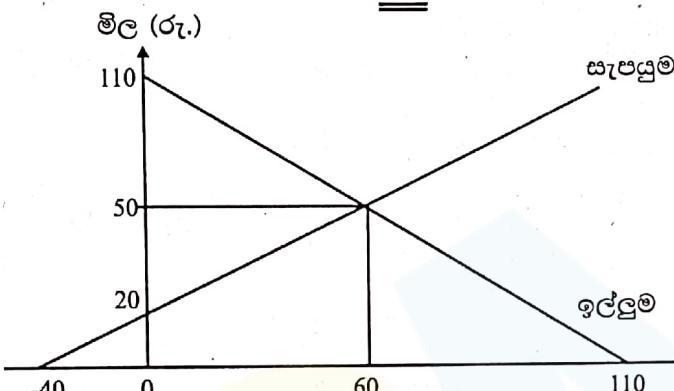
$$= 900$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

$$\text{සමස්ත අතිරික්තය} = 1800 + 900$$

$$= \underline{\underline{2700}}$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

(නිවැරදි රුප සටහනට ලක්ෂණ 01යි.)

(මුළු ලක්ෂණ 04යි.)

විකල්ප පිළිතුර

$$\text{සමස්ත අතිරික්තය} = \frac{(110 - 20) \times 60}{2}$$

(ලක්ෂණ 01යි.)

$$= \frac{(90 \times 60)}{2}$$

(ලක්ෂණ 02යි.)

$$= \frac{5400}{2}$$

$$= \underline{\underline{2700}}$$

(නිවැරදි රුප සටහනට ලක්ෂණ 01යි.)

(රුප සටහන නැතත් නිවැරදි ව පිළිතුර සම්පූර්ණ වී ඇත්තම් සම්පූර්ණ ලක්ෂණ ලැබේ.)

(c) රු.60 දී ඉල්ලුමෙහි මිල නම්කාව (ලක්ෂණ නම්කා සූත්‍රය අදාළ වේ.)

$$\frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P}{Q}$$

$$- Q_D = 110 - P; P = 60 \text{ නම්, } Q = 110 - 60 = 50$$

$$- \frac{\Delta Q}{\Delta P} \times \frac{P}{Q}$$

$$- 1 \times \frac{60}{50}$$

(ලක්ෂණ 02යි.)

$$\text{මිල නම්කාව} = - 1 \times \frac{60}{50}$$

$$= - \frac{60}{50}$$

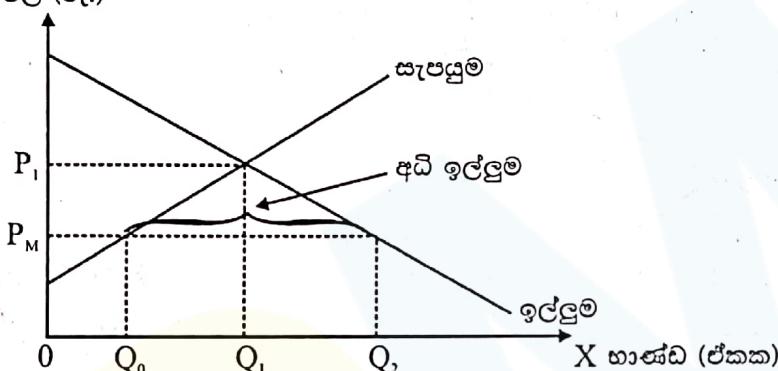
$$= - \frac{6}{5}$$

$$= - \underline{\underline{1.2}}$$

(ලක්ෂණ 02යි.)

03. (i) 'උපරිම මිල' සහ 'අවම මිල' අතර වෙනස
- + උපරිම මිල සීමාවක් යනු කිසියම් හාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් සඳහා නියම කරන ලද විශේෂීත මිලට වඩා වැඩි මිලකට එම හාණ්ඩය හෝ සේවාව අලේවී කිරීම නීති විරෝධ ලෙසට සැලකෙන නියෝගයකි.
  - + එය කිසියම් හාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් සඳහා අලේවිකරුවන්ට නිත්‍යනුතුව ව අය කළ හැකි උපරිම මිලයි. (ලකුණු 02යි.)
  - + අවම මිල සීමාවක් යනු යම් හාණ්ඩයක් හෝ සේවාවක් සඳහා නියම කරන ලද විශේෂීත මිලට වඩා අඩු මිලක් ගෙවීම නීති විරෝධ ලෙසට සැලකෙන නියෝගයකි.
  - + එය කිසියම් සාධකයක් හෝ සේවාවක් සඳහා රජය විසින් නියම කරන ලද අවම මිලය. (ලකුණු 02යි.)
- (ii) උපරිම මිලක් නිසා කිසියම් හාණ්ඩයක් සඳහා අධි ඉල්පුමක් ඇති වීමට සේතු
- + රජය විසින් ඇතැම් පුවියේෂී හාණ්ඩ සඳහා උපරිම මිල සීමා පහත්වනුයේ සමතුලිත මිලදී මිල දී ගැනීමට හැකියාවක් නොමැති පාරිභෝගිකයාට අත්‍යවශ්‍ය හා සේවා මිලදී ගැනීමට හැකිවන ලෙසටය.
  - + සමතුලිත මිලට වඩා පහළින් උපරිම මිල සීමාවන් නියම කරන ලද විට වෙළෙඳපොලේ අධි ඉල්පුම් තත්ත්වයක් පැන නාමි.

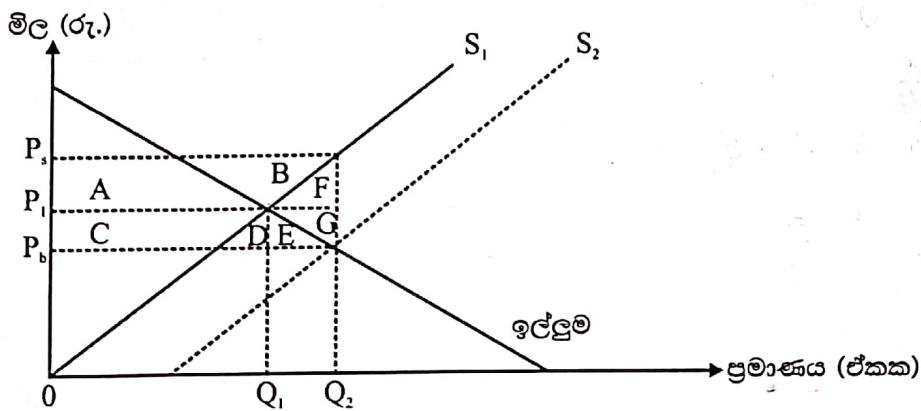
මිල (රු.)

රජය විසින් සමතුලිත මිලට (P_1) පහළින් උපරිම මිල P_M වයයෙන් නියම කළ විට සැපයුම්කරුවන් සපයනු ලබන්නේ Q_1 ප්‍රමාණය වන අතර, එම මිලදී පාරිභෝගිකයන් Q_2 ප්‍රමාණයක් ඉල්පුම් කරයි. මෙහි දී $Q_1 - Q_2$ ප්‍රමාණයේ අධි ඉල්පුමක් වෙළෙඳපොලේ හට ගනී. (නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 02යි.)

- (iii) නිෂ්පාදක සහනාධාරයක් නිසා ගුහ සාධනය අභිජිත වී යාමට සේතු
- + නිෂ්පාදක සහනාධාරය ගුහ සාධනය අභිජිත වීමක් නිර්මාණය කරයි. නිෂ්පාදකයන් හා පාරිභෝගිකයන් යන දෙපිරිය ම සහනාධාරය නිසා වාසි ලැබුව ද සමාරය සම්පූර්ණයක් වයයෙන් ගත් විට නිෂ්පාදකයන් හා පාරිභෝගිකයන් ලබන ප්‍රතිලාභයට වඩා විශාල වූ පිරිවැයක් සහනාධාරය සඳහා සමාරය දරයි.
  - + තරගකාරී වෙළෙඳපොලකට වඩා සහනාධාරයක් සහිත වෙළෙඳපොල තුළ වැඩි පිරිසක් අදාළ හාණ්ඩය මිලදී ගතී. එයට සේතුව සහනාධාරය නිසා හාණ්ඩයේ මිල පහළ බැඳීමයි.
  - + සහනාධාරය සහිත හාණ්ඩ පාරිභෝගිකයන්ට රජය ලබාදෙන ත්‍යාගයක් හා සමානය. එයට පාරිභෝගිකයන් දෙන වට්නාකම (පාරිභෝගික අතිරික්තය) ත්‍යාගය මිලදී ගැනීමට රජය වැය කරන පිරිවැය (රජයේ අයහාර පිරිවැය) ව වඩා අඩුය. (ලකුණු 02යි.)

අභිජිත පුහසාධනය

$$\text{සහනාධාරයෙන් පසු පාරිභෝගික} = C + D + E$$

අතිරික්තයේ වැඩි වීම

$$\text{සහනාධාරයට පසු නිෂ්පාදක} = A + B$$

අතිරික්තයේ වැඩි වීම

$$\text{සහනාධාරයට පසු ආර්ථික} = A + B + C + D + E$$

අතිරික්තයේ වැඩි වීම

$$\text{සහනාධාරය සඳහා රූපයේ පිරිවැය} = A + B + C + D + E + F + G$$

$$\text{ප්‍රහාරය අහිමිවන ප්‍රමාණය} = (A + B + C + D + E + F + G) - (A + B + C + D + E)$$

$$= F + G$$

(ලකුණු 02ය.)

(iv) අහිමිවන ගුහ සාධනයේ ප්‍රමාණය ගණනය කිරීම.

රු.72ක අවම මිල සීමාවක් පනවනු ලැබූ විට අහිමි වන ගුහ සාධනයේ ප්‍රමාණය මිල පාලනයට පෙර ආර්ථික අතිරික්තය සහ මිල පාලනයට පසු ආර්ථික අතිරික්තය සංස්කරණය කිරීමෙන් ගුහ සාධනයේ අහිමි වීම ගණනය කළ හැකිය.

වෙළඳපෙළ සම්බුද්ධිතය :

$$Q_D = Q_S$$

$$180 - 2P = -15 + P$$

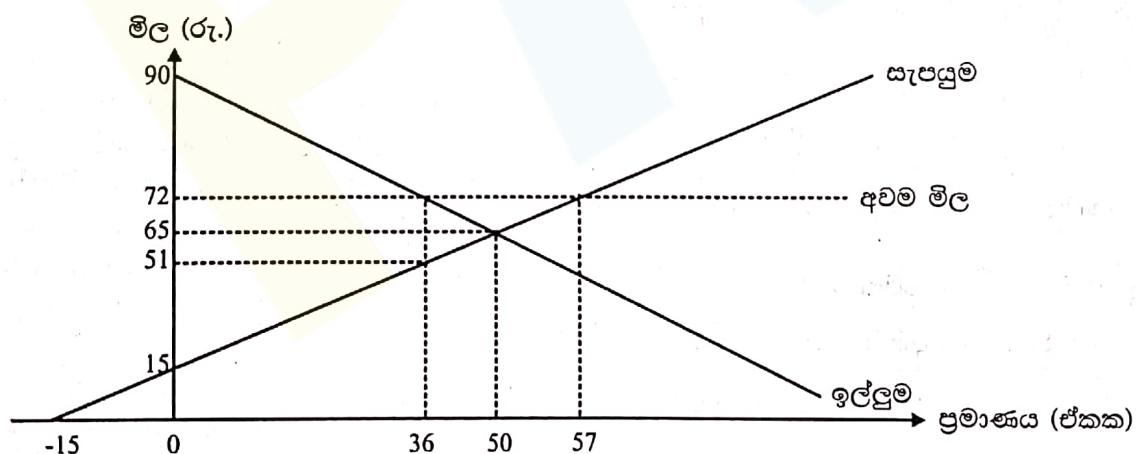
$$195 = 3P$$

$$P = 65$$

$$Q = 180 - 2(65)$$

$$Q = 180 - 130$$

$$Q = 50$$

(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 03ය.)

අවම මිලට පෙර :

$$\begin{aligned} \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &= \frac{(90 - 65) \times 50}{2} \\ &= \frac{1250}{2} \\ &= 625 \quad (\text{ලකුණු 01ය.}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය} &= \frac{(65 - 15) \times 50}{2} \\ &= \frac{2500}{2} \\ &= 1250 \quad (\text{ලකුණු 01ය.}) \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

$$\begin{aligned} \text{අවම මිලට පෙර ආර්ථික අතිරික්තය} &= 625 + 1250 \\ &= 1875 \end{aligned}$$

අවම මිලට පසු ආර්ථික අතිරික්තය

$$\begin{aligned} \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &= \frac{(90 - 72) \times 36}{2} \\ &= \frac{18 \times 36}{2} \\ &= \frac{648}{2} \\ &= 324 \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

$$\begin{aligned} \text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය} &= \frac{(57 + 21) \times 36}{2} \\ &= \frac{2808}{2} \\ &= 1404 \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

$$\begin{aligned} \text{අවම මිලෙන් පසු ආර්ථික අතිරික්තය} &= 324 + 1404 \\ &= 1728 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{අහිමි වූණ සුහසාධනය} &= \text{පෙර ආර්ථික අතිරික්තය} - \text{පසු ආර්ථික අතිරික්තය} \\ &= 1875 - 1728 \\ &= \underline{\underline{147}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

(රුප සටහන නොමැතිව ගණනය කර ඇත්තාම් ලකුණු හිමිවන්නේ පහත සඳහන් ආකාරයටය.)

අවම මිලට පෙර

$$\begin{aligned} \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &= \frac{(90 - 65) \times 50}{2} \\ &= \frac{1250}{2} \\ &= \underline{\underline{625}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

$$\begin{aligned} \text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය} &= \frac{(65 - 15) \times 50}{2} \\ &= \frac{2500}{2} \\ &= \underline{\underline{1250}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

$$\begin{aligned} \text{අවම මිලට පෙර ආර්ථික අතිරික්තය} &= 625 + 1250 \\ &= 1875 \end{aligned}$$

අවම මිලට පසු ආර්ථික අතිරික්තය

$$\begin{aligned} \text{පාරිභෝගික අතිරික්තය} &= \frac{(90 - 72) \times 36}{2} \\ &= \frac{18 \times 36}{2} \\ &= \frac{648}{2} \\ &= \underline{\underline{324}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 02ය.)

$$\begin{aligned} \text{නිෂ්පාදක අතිරික්තය} &= \frac{(57 - 21) \times 36}{2} \\ &= \frac{2808 \times 36}{2} \\ &= \underline{\underline{1404}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 02ය.)

$$\begin{aligned} \text{අවම මිලට පසු ආර්ථික අතිරික්තය} &= 324 + 1404 \\ &= 1728 \end{aligned}$$

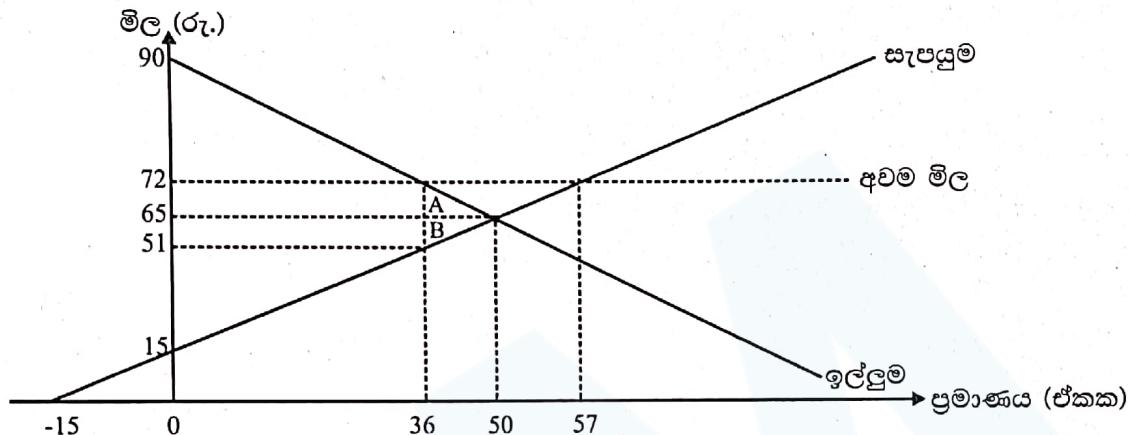
$$\begin{aligned} \text{අහිමි ව්‍යුන සුහසාධනය} &= 1875 - 1728 \\ &= \underline{\underline{147}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 02යි.)

විකල්ප පිළිතුරක්

අවම මිල නියම කළ පසු ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය අඩු වීම නිසා නිෂ්පාදනයේ සංකේතවනයක් හටගනී. රුප සටහනින් දක්වෙන ආකාරයට ඉල්ලුම් ප්‍රමාණය ඒකක 50 සිට 36 දක්වා අඩු වේ. මෙහි ප්‍රතිච්ලියක් වගයෙන් පාරිභෝගික අතිරික්තය නිෂ්පාදක අතිරික්තයේ අවම මිලට පෙර තිබුණු ප්‍රමාණයට වඩා අඩු වේ. රුප සටහනේ A සහ B ත්‍රිකේත්‍ර පෙන්වන්නේ අහිමිවන ආර්ථික අතිරික්තයයි. A සහ B ත්‍රිකේත්‍රවල වර්ගල්ලය ගණනය කිරීමෙන් අහිමිවන සුහසාධනය ඇස්කමෙන්තු කළ හැක.

(ලකුණු 02යි.)

(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 03යි.)

A ත්‍රිකේත්‍රය අහිමි වන පාරිභෝගික අතිරික්තය පෙන්නුම් කරයි.

$$\begin{aligned} \text{එහි විගාලන්වය} &= \frac{(72 - 65) \times (50 - 36)}{2} \\ &= \frac{7 \times 14}{2} \\ &= \frac{98}{2} \\ &= 49 \end{aligned}$$

(ලකුණු 01යි.)

B ත්‍රිකේත්‍රය අහිමි වන නිෂ්පාදන අතිරික්තය පෙන්වයි.

$$\begin{aligned} \text{එහි විගාලන්වය :} &= \frac{(65 - 51) \times (50 - 36)}{2} \\ &= \frac{14 \times 14}{2} \\ &= \frac{196}{2} \\ &= 98 \end{aligned}$$

(ලකුණු 01යි.)

$$\begin{aligned} \text{අහිමි ව්‍යුන සුහසාධනයේ ප්‍රමාණය} &= A + B \\ &= 49 + 98 \\ &= \underline{\underline{147}} \end{aligned}$$

(ලකුණු 01යි.)

04. (i) නිෂ්පාදන ඕශ්‍රිතයක් යුතු.

- + යෙදුවුම් හා නිමැවුම් අතර පවත්නා තාක්ෂණික සම්බන්ධතාව නිෂ්පාදන ඕශ්‍රිතයක් ලෙස හැඳින්වීය හැක. කිසියම් යෙදුවුම් ප්‍රමාණයකින් ලබාගත හැකි උපරිම නිමැවුම් ප්‍රමාණය නිෂ්පාදන ඕශ්‍රිතයක් මගින් පෙන්නුම් කෙරේ.
- + ගුමය (L) සහ ප්‍රාග්ධනය (K) වගයෙන් යෙදුවුම් දෙකක් පමණක් හාවිත කරන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියක නිෂ්පාදන ඕශ්‍රිතය පහත දක්වෙන ආකාරයට ප්‍රකාශ කළ හැක.

$$Q = f(K, L)$$

(ලකුණු 01යි.)

+ නිෂ්පාදනය සඳහා ගුම්ය සහ ප්‍රාග්ධනය පමණක් තොට කාලය ද අවශ්‍ය වේ. නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී කෙටි කාලය හා දිගු කාලය වශයෙන් කාල පරිච්ඡේද දෙකක් දැක්වේ.

කෙටි කාලීන හා දිගු කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රීත අතර වෙනස

+ කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතය තුළ විවලා යෙදුවුම් (V) සහ ස්ථාවර යෙදුවුම් (F) යෙනුවෙන් යෙදුවුම් ප්‍රජ්‍යා දෙකක් දැක්තව ඇත. කෙටි කාලයේදී වෙනස් කළ හැකි යෙදුවුම් විවලා යෙදුවුම් ලෙස් එලස වෙනස් කළ නොහැකි යෙදුවුම් ස්ථාවර යෙදුවුම් ලෙස් හැදින්වේ. කෙටි කාලයේදී තිමැවුම වෙනස් කළ හැක්කේ ගුම්ය, අමුදුවා වැනි විවලා යෙදුවුම් වෙනස් කිරීම මගින් පමණි. ප්‍රාග්ධනය වැනි ස්ථාවර යෙදුවුම් කෙටි කාලයේදී වෙනස් කළ නොහැකිය. කෙටි කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක් මෙලස දැක්වීය හැක.

$$Q = f(V, F)$$

(ලකුණු 01ය.)

+ දිගු කාලය වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ සියලුම යෙදුවුම් වෙනස් කිරීමට පරිමා නොවන කාලයයි. එම නිසා දිගු කාලීන නිෂ්පාදන ශ්‍රිතයක් තුළ ඇත්තේ විවලා යෙදුවුම්ය. දිගු කාලයේදී ප්‍රාග්ධනයන් විවලා යෙදුවුමක් බවට පත්වේ.

(ලකුණු 01ය.)

(ii) ආර්ථික පිරිමැසුම් සහ ආර්ථික තොටිපිරිමැසුම් හට ගැනීමට හේතු

+ පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම් සඳහා බලපාන හේතු :

- ගුම්ය හාවිත කිරීමේදී විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍ය ඉහළ යාම.
- කළමනාකාරීන්ට විශේෂ ප්‍රාගුණ්‍යය
- ප්‍රාග්ධන උපකරණ ව්‍යාපෘති කාර්යක්ෂම ව උපයෝගනය වීම.
- අභ්‍යන්තර කිරීමේ පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්
- මූල්‍යමය පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්
- අවධානම් දීරීම සම්බන්ධයෙන් ඇති පරිමාණානුකූල පිරිමැසුම්

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඳින් මිනෑ ම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02ය.)

+ පරිමාණානුකූල තොටිපිරිමැසුම් සඳහා බලපාන හේතු :

- මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන ආයතනයක පැන නගින කළමනාකාරීන්ට හා සම්බන්ධිකරණ ගැටුපු
- එකතරා සීමාවකින් පසු විශාල තොග වශයෙන් අමුදුවා ලබා ගැනීමේ වාසි ක්‍රමයෙන් පහව යාම නිසා අමුදුවා සැපයුම සීමාවී පිරිවැය ඉහළ යාම.
- විශාල පරිමාණ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලි සඟු ගුම්කයන් පිටස්තරයන්ය. (alienation) යන හැරීමක් ඇති විය හැකි අතර, එමගින් කාර්යක්ෂමතාව අඩුවිය හැක.
- ප්‍රධාන කාර්යාලයෙන් දුරස්ථ ස්ථානයන්හි අලුත් යාබා ආරම්භ කිරීම නිසා ප්‍රවාහන වියදුම් ඉහළ යාම.
- කම්කරු සම්බන්ධතා දුරවල වීමෙන් කම්කරු ආරවුල් ඇති වී එමගින් එලදායිකාව අඩු වීම හා පිරිවැය ඉහළ යාම.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඳින් මිනෑ ම කරුණු දෙකකට ලකුණු 02ය.)

(iii) ආර්ථික ලාභය, නිෂ්පාදක අතිරික්තය සහ ස්ථාවර පිරිවැය අතර සම්බන්ධතාව

+ මුළු පිරිවැය ඉක්මවු මුළු අය හාරයේ ප්‍රමාණය ආර්ථික ලාභය වශයෙන් සැලකේ.

(ලකුණු 01ය.)

+ නිෂ්පාදක අතිරික්තය ලෙස සැලකෙන්නේ මුළු විවලා පිරිවැය ඉක්ම වූ මුළු අය හාරයේ ප්‍රමාණයයි.

(ලකුණු 01ය.)

+ ආර්ථික ලාභය ගණනය කිරීමේදී ස්ථාවර පිරිවැය සැලකිල්ලට ගන්නා නමුදු නිෂ්පාදක අතිරික්තය ගණනය කිරීමේදී ස්ථාවර පිරිවැය සැලකිල්ලට තොගනේ. එම නිසා මුළු ස්ථාවර පිරිවැයේ ප්‍රමාණයන් නිෂ්පාදක අතිරික්තය ආර්ථික ලාභ ඉක්මවා යයි.

(ලකුණු 01ය.)

(iv) ආර්ථික බදු කුලිය යනු,

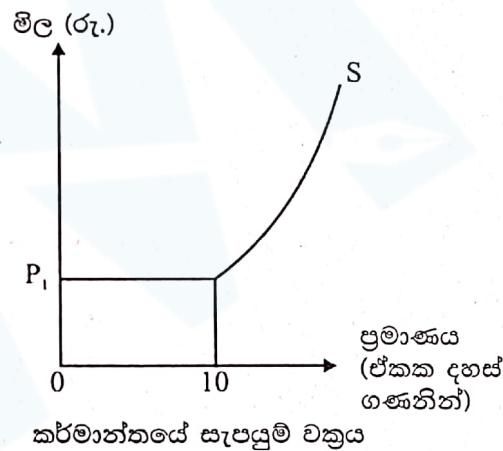
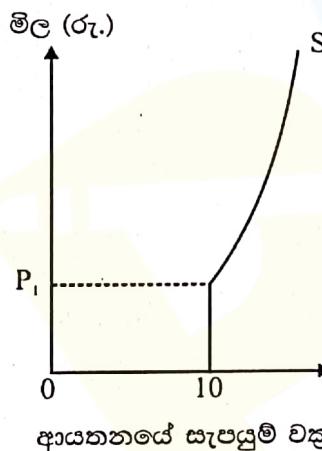
+ යම් නිෂ්පාදන සාධකයක හිමිකරුවෙක් එම සාධකය පවත්නා හාවිතයේ රඳවා තබා ගැනීම සඳහා අපේක්ෂා කරනු ලබන අවම ගෙවීම ඉක්මවා උපයා ගන්නා ආදායම ආර්ථික බදු කුලිය ලෙස හැදින්වේ.

(ලකුණු 01ය.)

+ යම් සාධකයක් පවත්නා හාවිතයේ රඳවා තබා ගැනීමට පෙළඳවීම සඳහා අපේක්ෂා කරන අවම ආදායම එම සාධකයේ ආවස්ථික පිරිවැය වේ. මෙම ආවස්ථික පිරිවැය සාධකයේ සංක්‍රාම ඉපයිම ලෙස ද තම් කෙරේ.

(ලකුණු 01ය.)

- + නිෂ්පාදන සාධකයක ආදායමින් ආර්ථික බදු කුලී ප්‍රමාණය කොටමන්ද නිර්ණය වන්නේ එම සාධකයේ සැපයුම් නමුවහාවය මතය. සාධකයක සැපයුම් පුරුණ අනමුවේ නම් එම සාධකය උපයන සම්පූර්ණ ආදායම ආර්ථික බදු කුලියක් වේ. සාධකයේ සැපයුම් පුරුණ නමුව නම් සාධක ආදායමේ කිසිවක් ආර්ථික බදු කුලියට ඇතුළත් නොවේ. (ලකුණු 01යි.)
  - + සාධකයක සැපයුම් පුරුණ අනමු හෝ පුරුණ නමුව නොවේ නම් සාධක ආදායමේ කොටසක් ආර්ථික බදු කුලියෙන් ද සෙසු කොටස ආච්චේරික පිරිවැය හෙවත් සංක්‍රාම ඉපයිමෙන් ද යුත්ත වේ. ඒ අනුව අනමු සැපයුමක් ඇති ඕනෑම සාධකයකට ආර්ථික බදු කුලී ඉපයිය හැකිය. (ලකුණු 01යි.)
- (v) පුරුණ කරගකාරී කරමාන්තයක ආයතනවල කෙටි කාලීන සැපයුම් වකු මගින් කරමාන්තයේ කෙටි කාලීන සැපයුම් වකුය ව්‍යුත්පන්න කරගන්නේ කෙසේද?
- + නිෂ්පාදන ආයතනවල කෙටි කාලීන සැපයුම් වකු සමන්විත වනුයේ අවම සාමාන්‍ය විවෘත පිරිවැය වකුයට ඉහළින් පිහිටි ආන්තික පිරිවැය වතු විලිනි. අවම විවෘත පිරිවැයට වඩා පහළ මිලයන්හි දී ආයතනයේ සැපයුම් ගුනාය වන අතර සැපයුම් වකුය මිල අක්ෂය දිගේ ගමන් කරයි. (ලකුණු 01යි.)
  - + එක් එක් මිලයන්හි දී සියලුම ආයතන සපයන භාණ්ඩ ප්‍රමාණ එකතු කිරීමෙන් කරමාන්තයේ කෙටිකාලීන සැපයුම් වකුය ව්‍යුත්පන්න කරගත හැකිය. මෙහි දී ආයතන සංඛ්‍යාව භා එක් එක් ආයතනයේ බාරිකාව නොවෙනස්ව පවතියයි උපක්ල්පනය කෙරේ. එනම් ආයතනවල කෙටි කාලීන සැපයුම් වකු නිර්ස් අතට එකතු කිරීමෙන් කරමාන්තයේ කෙටිකාලීන සැපයුම් වකුය ලබාගත හැකිය. (ලකුණු 01යි.)
  - + ආයතනය වසා දමන ලක්ෂ්‍යයට අදාළ මිලේ දී (අවම විවෘත පිරිවැයට සමාන මිල) කරමාන්තයේ සැපයුම් වකුය ප්‍රමාණ අක්ෂයට සමාන්තරව ගමන් කරන අතර ජ්‍යා වඩා පහළ මිලයන්හි දී සැපයුම් ගුනාව වේ. (ලකුණු 01යි.)

(ආයතනයේ සැපයුම් වකුය සහිත නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 01යි.)

(කරමාන්තයේ සැපයුම් වකුය සහිත නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 02යි.)

(මුළු ලකුණු 03යි.)

05. (i) (a) ශ්‍රී ලංකික සමාගමක් මගින් අප්‍රතිත් නිකුත් කරනු ලැබූ රුපියල් මිලයන 1ක කොටස ආයෝජකයෙක් විසින් මිලදී ගැනීම.
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් නොවේ. කොටස මිලට ගැනීම මූල්‍යමය ගනුදෙනුවක් වන අතර එකතු කළ අගයක් බෑහි නොකරයි.
- (b) රුපියල් මිලයන 50ක් වටිනා නව නිවසක් ඉදිකිරීම.
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් වේ. එකතු කළ අගයක් ජනනය කෙරෙන නිෂ්පාදන ක්‍රියාවකි.
- (c) කොළඹ නගරයේ ආපනාගාලාවකට රුපියල් 50 000ක මාල දිවිරයෙකුගෙන් මිලට ගැනීම.
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් නොවේ. මසුන් ආපනාගාලා සේවාව සැපයීමේ දී යොදා ගැනෙන අතරමැදි යෙදුවුමකි.
- (d) ගොවියෙක් සාබඳ වනාන්තරයකින් රුපියල් 5 000ක් වටිනා මී පැණි එකතු කරගැනීම.
- දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් වේ. නිෂ්පාදන ඉම තුළට ඇතුළත් වන එලදායී ක්‍රියාකාරකමකි.

- (e) විශ්වවිද්‍යාලයක පරෝධීයෙන් ක්‍රේඩියමක් විසින් රුපියල් මිලයන 10ක් වැයකොට කෝචි - 19 වසංගතයේ ආර්ථික ප්‍රතිච්චිත පිළිබඳ පරෝධීයෙන් ව්‍යාපෘතියක් නිමතිරිම.

දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයට ඇතුළත් වේ. නිෂ්පාදන ඉම තුළට ඇතුළත් වන එලදායී ක්‍රියාකාරකමකි.

(එක් නිවැරදි පිළිතුරකට ලකුණු 01 බැඟින් ලකුණු 05යි.)

(නේතුව දක්වා ඇත්තම් පමණක් ලකුණු ලැබේ.)

- (ii) (a) දළ ජාතික ආදායම ගණනය කිරීම

$$\begin{aligned} \text{දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය} &= \text{සමාභාර පරිහැළුවන වියදම} + \text{දළ දේශීය ප්‍රාග්ධන සම්පාදනය} + (\text{හාන්ඩ හා} \\ &\quad \text{සේවා අපනයන} - \text{හාන්ඩ හා සේවා ආනයන}) \\ &= 10,000 + 4,000 + (3,500 - 4,500) \\ &= 10,000 + 4,000 + (-1,000) \\ &= \text{රු.විලියන } 13,000 \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

$$\begin{aligned} \text{දළ ජාතික ආදායම} &= \text{ද. දේ. නි.} + \text{විදේශීය ගුද්ධ ප්‍රාප්තික ආදායම} \\ &= 13,000 + (-400) \\ &= \underline{\text{රු.විලියන } 12,600} \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

- (b) දළ ජාතික ඉතුරුම් ගණනය කිරීම

$$\text{දළ දේශීය ඉතුරුම } (S_D) = \text{ද. දේ. නි.} - \text{සමාභාර පරිහැළුවන වියදම}$$

$$\begin{aligned} S_D &= 13,000 - 10,000 \\ &= \text{රු.විලියන } 3,000 \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

$$\text{දළ ජාතික ඉතුරුම } (S_N) = \text{දළ දේශීය ඉතුරුම} + \text{විදේශීය ගුද්ධ ප්‍රාප්තික} \\ \text{ආදායම} + \text{විදේශීය ගුද්ධ ජ්‍යෙෂ්ඨ සංක්‍රාම}$$

$$\begin{aligned} S_N &= 3,000 + (-400) + 1,000 \\ &= \underline{\text{රු.විලියන } 3,600} \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

- (iii) (a) ආර්ථිකයේ ස්වායත්ත වියදම් ප්‍රමාණය :

$$\begin{aligned} &= \text{ස්වායත්ත පරිහැළුවන වියදම} + \text{ස්වායත්ත ආයෝජන වියදම} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.) \\ &= 500 + 600 \\ &= \underline{\text{රු.විලියන } 1,100} \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

- (b) සමාභාර තීමැවුමේ සම්බුද්ධාදායම :

$$\begin{aligned} Y &= C + I \\ Y &= 500 + 0.8Y + 600 \\ Y &= 1,100 + 0.8Y \\ 0.2Y &= 1,100 \\ Y &= \underline{\text{රු.විලියන } 5,500} \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

- (c) ආයෝජන ගුණකයේ අගය

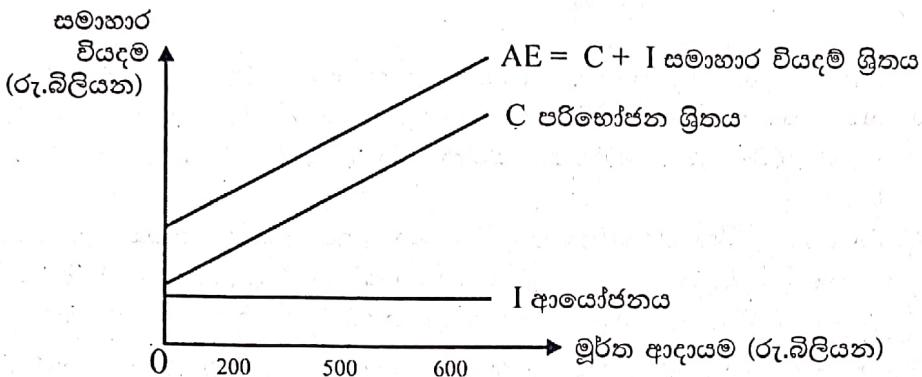
$$\begin{aligned} &= \frac{1}{1 - mpc} \\ &= \frac{1}{1 - 0.8} \\ &= \frac{1}{0.2} = 5 \end{aligned} \quad (\text{ලකුණු } 01යි.)$$

- (iv) සමාභාර වියදම් ශ්‍රීතය හා සමාභාර ඉල්ලුම් වැය අතර වෙනසකම්

+ සමාභාර වියදම් ශ්‍රීතය පෙන්නුම් කරනුයේ එක් එක් ආදායම මට්ටම් වලදී අවසාන නිෂ්පාදිතය මිලදී ගැනීමට නිෂ්පාදන ආයතන සහ කුටුම්බ විසින් වැය කරනු ලබන මුදල ප්‍රමාණයයි. සරල ආර්ථිකයක සමාභාර වියදම් ශ්‍රීතය සමාභාර පරිහැළුවන (C) සහ ආයෝජන (I) ශ්‍රීතයන්ගේ එකතුවට සමානය.

(ලකුණු 01යි.)

සමාභාර වියදම් සූක්‍ය රුප සටහනක් මගින් දක්වීම

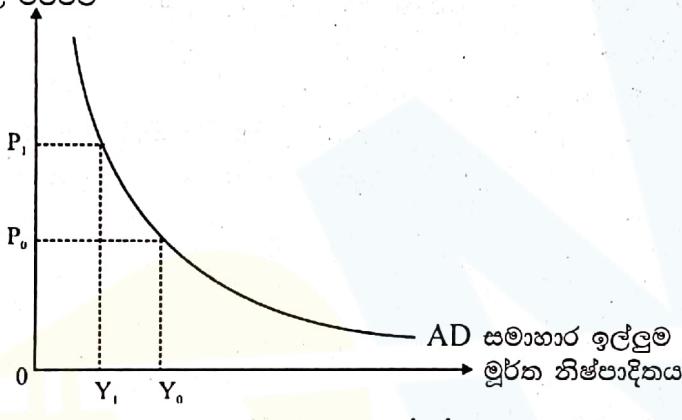
(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 02යි.)

- + සමාභාර ඉල්ලුම් වකුයෙන් පෙන්වුම් කරනුයේ එක් එක් මිල මට්ටම වලදී දේශීය පාරිභෝගිකයන් ව්‍යාපාරික අංශය, රුජය සහ විදේශීය ගැනුම්කරුවන්, සාමූහිකව මිලදී ගැනීමට කැමැති හා සේවා ප්‍රමාණයන්ය.

(ලකුණු 01යි.)

රුප සටහනක් මගින් සමාභාර ඉල්ලුම් වකුය දක්වීම.

මිල මට්ටම

(නිවැරදි රුප සටහනට ලකුණු 01යි.)

'අ' උප කොටස

06. (i) මුදල් ප්‍රමාණවාදය යනු,

- + මුදල් තොගය හා පොදු මිල මට්ටම අතර අනුලෝධ සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව මුදල් ප්‍රමාණවාදය පුරෝගිකරුනය කරයි. එනම් මුදල් ප්‍රමාණයේ හටගන්නා වෙනස් වීමක් මිල මට්ටමේ සමානුපාතික වෙනසක් ඇති කරයි.
දදා :- මුදල් තොගය දෙගුණ කරනු ලැබුවහොත් මිල මට්ටම ද දෙගුණ වනු ඇත. ස්ථාවර මුදල් සැපයුමක් ස්ථාවර මිල මට්ටමක් නිශිකරනු ඇත. (ලකුණු 02යි.)
- + මුදල් තොගය හා මිල මට්ටම අතර සම්බන්ධතාවය පෙන්වාදීම සඳහා මුදල් ප්‍රමාණවාදය හාවිත කරනුයේ $MV = PT$ නැතුහොත් $MV = PY$ යන විනිමය සම්කරණයයි. මෙහි අඩංගු විවෘතයන්ගේ හැසිරීම සම්බන්ධයෙන් කරනු ලබන උපකළුපන පදනම් කර ගනිමින් විනිමය සම්කරණය මිල මට්ටම තීරණය කරන නාජායක් (මුදල් ප්‍රමාණවාදය) බවට පෙරපාගත හැකිය. (ලකුණු 01යි.)
- + මුදල් සංසරණ ප්‍රවේගය (V) ස්ථාවරව පවතින බවත්, පුරුණ සේවා නිශුක්තිය (Y හෝ T ස්ථාවරව) පවතින බවත් යන උපකළුපන මත මුදල් තොගයේ (M) වෙනස් වීමක් සාපුව ම මිල මට්ටමෙහි සමානුපාතික වෙනසක් ඇති කරන බව මෙම නාජාය පුරෝගිකරුනය කරයි. (ලකුණු 01යි.)

(ii) උද්ධමනයෙහි පිරිවැය

- + ජ්වන වියදම ඉහළ යාම නිසා මහජනතාවගේ ජ්වන තත්ත්වය පහළ වැට්ටේ.
- + නිරපේක්ෂ දිරිද්‍රුණාව මට්ටම ඉහළ යාම.
- + අසාධාරණ ව්‍යාප්ති ප්‍රතිචිප්‍රාක නිශිකරයි. වියපත් පුද්ගලයන්, විශ්‍රාම වැටුප් මත යැපෙන සමාජයේ දුබල කොටස් පිඛනයට පත්වන අතර වඩා ගක්තිමත් කේවල් කිරීමේ ගක්තිය වැඩි අය වැඩි ප්‍රතිලාභ හිමි කරගනී.
- + විනිමය අනුපාතිකයේ අධි තක්සේරු වීම නිසා අපනයන කරගකාරිත්වය අඩවිමත්, ආනයන දෙරුයමත් වීමක් නිසා වෙළඳ ගේෂය කෙරෙහි අයහපත් බලපෑමක් ඇතිවේ.

(b) මුදල් ගණකයේ අගය ගණනය කිරීම

$$\begin{aligned}
 \text{මුදල් ගණකය (M)} &= \frac{M}{H} \\
 &= \frac{\text{මුළු මුදල් තොගය}}{\text{අධ්‍යාපක මුදල}} \\
 &= \frac{6,400}{2,000} \\
 &= \frac{16}{5} \\
 &= 3.2
 \end{aligned}$$

(ලකුණු 01ය.)

07. (i) (a) පුද්ගලාගාර

ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩයක් වේ. පාරිභෝර්තනයේ තරගකාරීන්වයක් නොමැති අතර පරිභෝර්තනය කරන්නන් වැළැක්වීමේ හැකියාවක් ද නොමැත. එම සේවාව ස්ථාපිත කළ පසු සියල්ලන්ට ම එකස් භුක්ති විදිය හැකිය.

(b) සාගර මසුන්

ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩයක් නොවන අතර පොදු සම්පතක් වේ. සාගර මසුන් ඇල්ලීම වළක්වාලිය නොහැකි වූවන් මසුන් ඇල්ලීමේ දී තරගකාරීන්වයක් හටගනී. එක් පුද්ගලයෙක් අල්ලා ගත් මසුන් නිසා තවත් පද්ගලයෙකුට අල්ලා ගත හැකි මසුන් ප්‍රමාණය අඩුවනු ඇත.

(c) අන්තර්ජාලය

ශුද්ධ පොදු භාණ්ඩයක් නොවේ. පරිභෝර්තනය වළක්වාලිය හැක. එහෙත් එක් අයෙකුගේ පරිභෝර්තනය නිසා තවත් අයෙකුට ලබා ගත හැකි සේවාවේ අඩුවක් ඇති නොවේ. හැමවිට ම සාමුහිකව පරිභෝර්තනය කළ හැකිය.

(ලකුණු 01 බැහින් ලකුණු 03ය.)

(ii) ඉහ සාධන භාණ්ඩ හා ඒවා ඉහ සාධන භාණ්ඩ ලෙස සැලකීමට සේකු

+ සෞඛ්‍ය සේවා	+ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය	+ ලමයින් සඳහා එන්නන් ලබාදීම.
+ සේවක පුහුණු වැඩි සටහන්	+ මහජන පුස්තකාල	+ කොතුකාගාර

(එක් සේවාවකට ලකුණු 01 බැහින් ඕනෑ ම සේවා දෙකකට ලකුණු 02ය.)

මෙම සේවා ඉහ සාධන භාණ්ඩ ලෙස සැලකෙන්නේ ඒවා පරිභෝර්තනය කිරීමේ දී දන බාහිරතා ජනනය වන බැවිනි. ඒවා පරිභෝර්තනය කිරීම නිසා පාරිභෝර්තනයාට ලැබෙන පෙෂ්ඨලික ප්‍රතිලාභයට වඩා සමස්ත සමාජයට ලැබෙන සමාජ ප්‍රතිලාභ ප්‍රමාණය විශාලය.

(ලකුණු 02ය.)

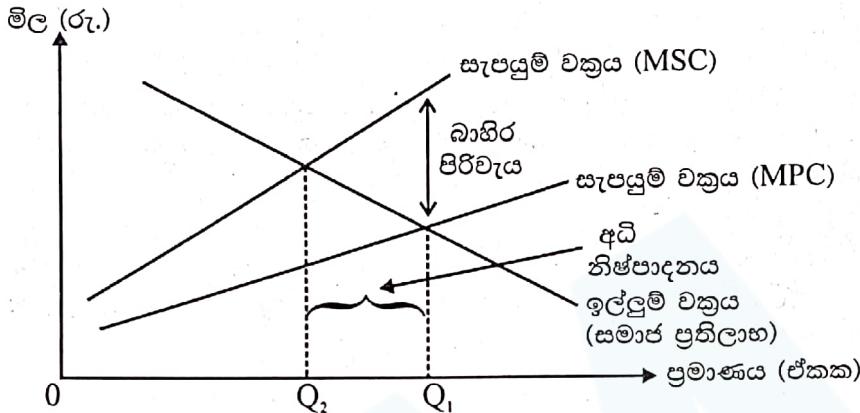
(iii) 'විසර්ජන පනත' සහ 'අතුරු සම්මත ගිණුම' අතර වෙනස

- + අනිනව මුදල් වර්ෂය සඳහා ආණ්ඩුව විසින් සිදු කිරීමට අඡේක්ෂා කරනු ලබන වියදම්, බදු අයකිරීම්, ණය ගැනීමේ සීමා සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් කෙරෙන ලේඛනය විසර්ජන කෙටුම්පත ලෙස සැලැකෙන අතර, ඒ සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලැබේ පනතක් බවට පත්වූ විට එය විසර්ජන පනත නමින් හැදින්වේ.
- + විසර්ජන කෙටුම්පත මුදල් කෙටුම්පතක් වන අතර, අදාළ මුදල් වර්ෂයේ වියදම් පියවා ගැනීමට එකාබද්ධ අරමුදලින් රුපයට මුදල් ලබාදීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබාගත යුතු වේ. (ලකුණු 02ය.)
- + කිසියම් අනපේක්ෂිත සිදුවීමක් හෝ මැතිවරණයක් පැවැතුවීම හෝ භාරකාර රුපයක් පවතින විට හෝ අනිනව මුදල් වර්ෂය සඳහා ඉදිරිපත් කිරීමට අඡේක්ෂා විසර්ජන කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කිරීමට හැකියාවක් නොමැති අවස්ථාවන්හි දී, විසර්ජන කෙටුම්පතක් ඉදිරිපත් කරන තෙක් ආණ්ඩුවේ වියදම් සඳහා අවශ්‍ය ප්‍රතිපාදන එකාබද්ධ අරමුදලෙන් ලබා ගැනීමට ඉදිරිපත් කරනු ලබන ලේඛනය අතුරු සම්මත ගිණුම ලෙස හැදින්වේ.
- + මේ මගින් මාස තුනේ සිට හතර දක්වා තු කෙටි කාලයකට ආණ්ඩුවේ වියදම් පියවා ගැනීම සඳහා එකාබද්ධ අරමුදලෙන් මුදල් ලබා ගැනීමට පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය අඡේක්ෂා කෙරේ. මෙහි ඇතුළත් වන්නේ වියදම් ගිරුණු පමණක් වන අතර අයහාරය උපයා ගැනීමේ යෝජනා කිසිවක් ඇතුළත් නොවේ. (ලකුණු 02ය.)

(iv) මැත වර්ෂවල දී සි ලංකා රුපයේ බදු නොවන අයහාර මූලාළු

- + පොලී
- + බදු කුලී
- + රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ ලාභ සහ ලාභාංග
- + මහ බැංකුවේ ලාභ පැවරුම්
- + අලෙවි කිරීම හා ගාස්තු අය කිරීම
- + සමාජ ආරක්ෂණ දායක මුදල් (එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැහින් ඕනෑ ම කරුණු හතරකට ලකුණු 04ය.)

- (v) නිදහස් වෙළඳපොලක් තුළ සාන්සිජීතා සහිත හාණ්ඩියක් අධි නිෂ්පාදනයකට යොමු විමත හේතු
- + කිසියම් හාණ්ඩියක් හෝ සේවාවක් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී සාන්සිජීතා හටගන්නා විට නිදහස් වෙළඳපොලක් තුළ කටයුතු කරන නිෂ්පාදන ආයතනයක් එම බාහිර පිරිවැය සැලකිල්ලට නොගැනීමේ ප්‍රතිඵලයක් වගයෙන් අධි නිෂ්පාදනයක් සිදුවේ.
  - + නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී බාහිර පිරිවැයක් පවති නම් සමාජ පිරිවැය පොදුගලික පිරිවැය ඉක්මවා යයි. එහෙත් නිදහස් වෙළඳපොලක් තුළ නිෂ්පාදන තීරණ ගනු ලබන්නේ තතිකරම පොදුගලික ප්‍රතිලාභ සහ පොදුගලික පිරිවැය පමණක් පදනම් කරගනිමිනි. එහි ප්‍රතිඵල වගයෙන් සමාජයිය වගයෙන් අවශ්‍ය කරන ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි හාණ්ඩි ප්‍රමාණයක් (අධි නිෂ්පාදනයක්) බිජි කෙරේ. (ලක්ෂණ 02යි.)

- + සාන්සිජීතාව නිසා හටගන්නා බාහිර පිරිවැය (MPC) සහ MSC සැපයුම් වනු අතර පවතින සිරස් දුර පෙන්වුම් කරයි. බාහිර පිරිවැය නොයාලාකා නිෂ්පාදන තීරණ ගන්නා විට ආයතනය OQ_1 ප්‍රමාණය නිපදවයි. බාහිර පිරිවැය සැලකිල්ලට ගන්වීම් සමාජයිය වගයෙන් ප්‍රශ්න නිමැවුම් ප්‍රමාණය Q_2 ය. එබැවින් Q_1 සහ Q_2 අතර ප්‍රමාණය අධි නිෂ්පාදනය පිළිබඳ කරයි. (රුප සටහන පැහැදිලි කිරීමට ලක්ෂණ 01යි.) (නිවැරදි රුප සටහනට ලක්ෂණ 02යි.)

08. (i) සාපේක්ෂ වාසිය සහ තරගකාරීන්ට වාසිය අතර වෙනස

- + සාපේක්ෂ වාසියක් යනුවෙන් අදහස් කරනුයේ කිසියම් රටකට තවන් රටකට වඩා අඩු ආවස්ථීක පිරිවැයකින් හාණ්ඩියක් හෝ සේවාවක් හෝ නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාවයි. කිසියම් රටක් සියලුම හාණ්ඩි අතික් රටට වඩා කාර්යක්ෂම ලෙස නිෂ්පාදනය කළ හැකි වුවද සාපේක්ෂ වාසි මත වෙළඳාමට සහභාගි වීමෙන් රටවල් දෙකටම ප්‍රතිලාභ ලබාගත හැකිය. (ලක්ෂණ 01යි.)
- + සාපේක්ෂ වාසි බිජි කෙරෙන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වනුයේ හුම්ය, ග්‍රොමය, ප්‍රාග්ධනය සහ ව්‍යවසායකත්වය වැනි එම රට සතු සම්පත් සම්භාරයයි. මේට අතිරේකව වැඩිහිටි පරිමාණානුකූල එල පොලී අනුපාතිකය, විනිමය අනුපාතිකය වැනි සාධක ද සාපේක්ෂ වාසිවලට හේතු වේ. (ලක්ෂණ 01යි.)
- + තරගකාරීන්ට වාසිය යනු ව්‍යාපාරයකට සිය තරගකරුවන් අභිබාව යාමට හැකියාව ලබා දෙන මෙවලමක් ලෙස එක අනුකූල සැලකිය හැකිය. යනුදෙනුකරුවන්ට වඩා යහපත් සහ ඉහළ වටිනාකමක් ලබාදීමෙන් මෙම වාසිය අත්කර ගත හැකිය. තරගකාරීන්ට වාසියක් ඇතිවිට තම තරගකරුවන් ලබා දෙන ප්‍රතිලාභ හා සමානවු ම ප්‍රතිලාභ එට වඩා අඩු පිරිවැයකින් (පිරිවැය වාසිය) ලබා දිය හැකිය. එසේ තැබාගැනීම් ඉහළ මිලක් වුවත් අය කරමින් එය සාධාරණය වන පරිදි තරගකරුවන් ලබා දෙන ප්‍රතිලාභ හා සේවාවන්ට වඩා විශාල හා උසස් ප්‍රතිලාභ ප්‍රමාණයක් ලබාදීමෙන් ද තරගකාරීන්ට වාසිය (ප්‍රශ්න වාසිය) අත්කර ගත හැකිය. ව්‍යාපාරික ආයතනයකට මෙන් ම සමස්ක ආර්ථිකයක් සඳහා ද මෙම සංකල්පය යොදාගත හැකිය. තරගකාරීන්ට වාසි සංකල්පය පදනම් කරගෙන ඇත්තේ ගක්තිමත් ආර්ථිකයක් බිජිකර ගැනීම පිශීස ලාභ, ග්‍රොමය සහ ස්වාධාවික සම්පත් අවශ්‍ය නොවේය යන අදහසයි. ජාතියේ සෞඛ්‍යය නිර්මාණය කරගත යුතු එකක් මිස උරුම වන්නක් නොවේ. සම්භාවික සම්පත් සම්භාරයන්වත්, පොලී අනුපාතිකයන්ගෙන්වත් බිජි වන්නක් නොවේ. (ලක්ෂණ 01යි.)
- + තරගකාරීන්ට වාසි බිජිකරන මූලාශ්‍රය වනුයේ එම රටේ ක්‍රමාන්තවලට තව්‍යතාවන් බිජිකිරීමට ඇති හැකියාවය. ඉහළ එලදායිකාව, කාර්යක්ෂම ලෙස තාක්ෂණය හාවිත කිරීම, අඩු පිරිවැයකින් යෙදුවුම් මිලදී ගැනීමට හැකි ලෙස කේවෙල් කිරීමේ ගක්තිය, වඩා කාර්යක්ෂම බෙදාහැරීමේ ඡාලයන්ට ප්‍රවේශ වීම, ගුණාත්මක තත්ත්වයේ ඉහළ නිෂ්පාදන බිජි කිරීම, සන්නම් සඳහා යොමු වීම, වුද්ධීමය දේපළ හිමිකර ගැනීම තරගකාරීන් වාසි ගෙන දෙන වැදගත් මූලාශ්‍රයෝග්‍ය.

- (ii) අපනයන ඉපසුම්වල සිසු වර්ධනයක් අත්කර ගැනීමෙහි ලා ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන ප්‍රධාන බාධක
- + අපනයන නිෂ්පාදිතයන්ගේ විවිධාංගිකරණය අතිශයින් සිමිත විම. 1990 ගණන් මැද භාගයේ සිටම අප රටේ අපනයන සංපුත්තය බොහෝ සෙයින් ස්ථාවරව පැවත තිබේ. ඇගලුම්, තේ, රබර් වැනි සාම්පූද්‍යායික නිෂ්පාදිත ක්ෂේත්‍රයකින් බලිබට විවිධාංගිකරණය කොට නොමැත.
  - + අපනයන වෙළෙඳපොළවල විවිධාංගිකරණයක් දක්නට නොතිබීම : මුළු අපනයන වලින් 2/3 ක් පමණ යොමුව ඇත්තේ පුරෝපය සහ ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය වෙතය. තවද තේ අපනයන වලින් 70% ක් පමණ යොමුව ඇත්තේ මැද පෙරදිගට සහ ස්වාධීන රාජ්‍ය පොදු රාජ්‍ය මණ්ඩලයටය.
  - + අපනයනාහිමුබ කරමාන්ත සඳහා ආයෝජනය සිමිත විම : නැගෙනහිර ආයිජාවේ තව කාර්මික රටවල අපනයන අංශයේ සිසු වර්ධනයට දායක වූයේ අපනයනාහිමුබ සාපු විදේශ ආයෝජනයන්ය. එහෙත් ශ්‍රී ලංකාව සාපු විදේශ ආයෝජන මෙම ක්ෂේත්‍රයට යොමු කරවා ගැනීමට අස්ථිත්ව ඇත.
  - + සරල තාක්ෂණය මත පදනම් වූ අපනයන කරමාන්තය : අප රටේ ඇත්තේ ඉතා පහළ මට්ටමේ තාක්ෂණය හා ශිල්පඳානය පදනම් කරගත් අපනයන කරමාන්තයන්ය. බටහිර රටවල් එවැනි තාක්ෂණය අත්හැර දමා ඉහළ තාක්ෂණය කරා යොමු වන විට ශ්‍රී ලංකාව තව දුරටත් එවැනි සරල තාක්ෂණයන්හි ම එල්බ සිටී.
  - + වර්තමානයේ ප්‍රධාන අපනයන කරමාන්ත එලදායිතාව ඉහළ යාමට වඩා වැඩි වේගයකින් සිදුවන වැටුප් ඉහළ යාමේ ගැටුවටවද මුහුණ දී සිටී.
  - + තේ අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ එලදායිතාව අඩු වීම සහ පිරිවැය ඉහළ යාම : ගුම සුක්ෂම තාක්ෂණය පදනම් කරගත් නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ පිරිවැය ඉතා අධිකය. පැරණි තේ ගස් අඩුඑලදාවක් ලබා දෙයි. තරගකාරී රටවල් සමග සසදන විට ශ්‍රී ලංකාවේ තේ නිෂ්පාදනයේ පිරිවැය ඉහළ යාම ප්‍රධාන ගැටුවටකි.
  - + ගුම හමුදාව අඩුවීම සහ ගුම පිරිවැය ඉහළ යාම : තේ වතුවලට අවශ්‍ය කරන ගුමය රඳවා ගැනීම විශාල අභියෝගයක් එ ඇත. තේ කමිකරුවන්ගේ අඩු සමාජ තත්ත්වය, තරුණ පරපුර අධ්‍යාපනය ඉහළ නාංචා ගැනීම නිසා වතු අංශයට යොමු නොවීම, තේ වතු වලින් පරිඛාහිටව වඩා ආකර්ෂණීය රැකියා අවස්ථා පැවැනිම මෙහිලා බලපා ඇත.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඟින් කරුණු පහකට ලකුණු 05යි.)

(iii) නිල සංවිත වත්කම් යුතුවෙන් අදහස් වන්නේ,

- + ජාත්‍යන්තර ගෙවීම මාධ්‍යයන් වශයෙන් යොදා ගත හැකි මූල්‍ය වත්කමිය.

(ලකුණු 02යි.)

ඒවායේ ප්‍රධාන සංරවක

- + නිල සංවිත වත්කම්වලට පහත සඳහන් දී ඇතුළත් වේ.

- මූල්‍ය රන්
- විශේෂ ගැනුම් හිමිකම්
- විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් යය
- විදේශ ව්‍යවහාර මුදල්ලේ සංවිත තත්ත්වය
- විදේශ ව්‍යවහාර මුදලින් නිකුත් කළ අලේවි කළ හැකි සුරක්ෂා පත්

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඟින් අයිතම තුනකට ලකුණු 03යි.)

(iv) කිසියම් හාණ්ඩියක් නිෂ්පාදනයේ දී නිර්පේක්ෂ වාසියකින් නොරව සාපේක්ෂ වාසියක් ඇති විය හැකි දී

- + නිර්පේක්ෂ වාසියක් යුතුවෙන් මෙහි දී අදහස් කෙරෙනුයේ කිසියම් හාණ්ඩියක් නිෂ්පාදනය කිරීමේදී එක් රටකට අනිත් රටට වඩා ඉහළ එලදායිතාවක් සහිතව හෝ අඩු පිරිවැයක් සහිතව නිෂ්පාදනය කිරීමේ හැකියාවයි.

එහෙත් වෙළෙඳාමෙන් අනෙක්තාව ප්‍රතිලාභ ලැබීම සඳහා හාණ්ඩ තිෂ්පාදනයේ දී නිර්පේක්ෂ වාසි තිබීම අවශ්‍ය නොවන අතර එය ප්‍රමාණවත් ද නොවේ. (ලකුණු 01යි.)

- + උදාහරණයක් වශයෙන් කිසියම් රටකට තවත් රටක් සමග සංසන්දනය කිරීමේ දී සැම හාණ්ඩියක්ම තිෂ්පාදනයෙහිලා නිර්පේක්ෂ අවාසියක් තිබිය හැකිය. එසේ තිබියදීන් එම රටට අනිත් රට සමග ජාත්‍යන්තරව වෙළෙඳාමේ යෙදීමටත් දෙරටටම ප්‍රතිලාභ ලබා ගැනීමටත් හැකියාව ඇත. එසේ විය හැක්කේ ඇතුළු හාණ්ඩ තිෂ්පාදනයේදී එක් රටකට අනිත් රට හා ස්වාධීන විට සාපේක්ෂ වාසියක් ඇත්තාම් ය.

- + සාපේක්ෂ වාසියක් ඇති වීම සඳහා නිර්පේක්ෂ වාසි තිබීම අත්‍යවශ්‍ය නොවේ. නිර්පේක්ෂ වාසියක් නොමැතිවම (එනම් නිර්පේක්ෂ අවාසියක් සහිත) කිසියම් රටකට සාපේක්ෂ වාසියක් හිමිකර ගත හැකිය. (ලකුණු 01යි.)

- + සංඛ්‍යාත්මක උදාහරණය :

සතියක ගුම්ය යොදා ගනීමින් ඉන්දියාව හා ශ්‍රී ලංකාව ඇගලුම් සහ බයිසිකල් නිෂ්පාදනය කරන විට නිෂ්පාදනය කළ හැකි ඒකක ප්‍රමාණ වගුවෙහි දැක්වේ.

භාණ්ඩය	ඉන්දියාව	ශ්‍රී ලංකාව
ඇගලුම් (ඒකක)	12	8
බයිසිකල් (ඒකක)	6	2

(නිවැරදි සංඛ්‍යාත්මක උදාහරණයට ලක්ෂු 02යි.)

- + මෙහි දැක්වෙන ආකාරයට කිසිදු හාණ්ඩයක් සම්බන්ධව ශ්‍රී ලංකාවට නිරපේක්ෂ වාසියක් නැති. ඇගලුම් හා බයිසිකල් යන හාණ්ඩ දෙකම පිළිබඳ ඉහළ ම එලදාව හෙවත් නිරපේක්ෂ වාසිය ඇත්තේ ඉන්දියාවටය. ශ්‍රී ලංකාවට හාණ්ඩ දෙකම සඳහා නිරපේක්ෂ අවාසියක් ඇත. එසේ තිබේදින් ශ්‍රී ලංකාවට නිෂ්පාදනයේ දී සාපේක්ෂ වාසියක් අත්කර ගත හැකිය. ඇගලුම් ඒකකයක් නිෂ්පාදනය කිරීමේ ආචර්ජීක පිරිවැය ඉන්දියාවේ බයිසිකල් ඒකක $1/2$ ($= 0.5$) කි. ශ්‍රී ලංකාවේ එය $1/4$ ක් හෙවත් 0.25 කි. ඇගලුම් නිෂ්පාදනය පිළිබඳ සාපේක්ෂ වාසිය ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකාවටය. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාවට වෙළඳාමේ යෙදීමෙන් වාසි අත්කර ගත හැකිය.

(ආචර්ජීක පිරිවැය නිවැරදිව ගණනය කිරීමට ලක්ෂු 02යි.)

09. (i) ආර්ථික වෘද්ධියේ ප්‍රධාන මූලාශ්‍ර

- + සම්පත් සම්භාරය : ස්වභාවික ප්‍රාග්ධනය, හෝතික ප්‍රාග්ධනය, මානව ප්‍රාග්ධනය සහ සමාජ ප්‍රාග්ධනය
- + එලදායීතාව : තාක්ෂණය උසස් වීම, නව්‍යතා බිජිවීම, පරෝෂීය හා සංවර්ධනය සඳහා ආයෝජනය ඉහළ නැවීම, කළමනාකාරීත්වය උසස් වීම.
- + ආර්ථික ස්ථාවරත්වය (හිතකර මූලික සාර්ව ආර්ථික කොන්දේසි දැක්නට ලැබේම.)
- + යහපත් ව්‍යාපාරක පරිසරය : යටිතල පහසුකම්, මූල්‍ය හා බැංකු පද්ධතිය කාර්යක්ෂම වීම, වෙළඳපොළ කාර්යක්ෂම වීම, වෙළඳපොළ සානුබල රැවැනිම, ආයතන විල එලදායීතාව කෙරෙහි බලපාන බුදු සහ නියාමනයන්ගේ කාර්යක්ෂමතාව
- + වෙළඳාමට සහ ආයෝජනයට විවෘත වීම.
- + අධ්‍යාපන පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාව හා අදාළත්වය
- + දේශපාලන ස්ථාවරත්වය හා හිංසනයන් නොමැති වීම.
- + යහපාලනය : වග්‍යීම, නිතියේ ආධ්‍යාත්මය, ආණ්ඩුවේ කාර්යක්ෂමතාව, දුෂණය මරදනය කිරීම.
- + ව්‍යවසායකත්ව හැකියාවන්

(එක් කරුණකට ලක්ෂු 01 බැඩින් ඕනෑ ම කරුණු හතරකට ලක්ෂු 04යි.)

(ii) සංවර්ධනය මැනීමෙහි ලා මානව සංවර්ධන දරුණුයෙහි දැක්නට ඇති ප්‍රධාන සීමාකම

- + මානව සංවර්ධන දරුණුය සමාජය (aggregate) මිනුමක් වන බැවින් රට අභ්‍යන්තරයේ දැකිය හැකි සංවර්ධන විෂමතා (ආදායම විෂමතා, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන විෂමතා, ජනවාර්ගික විෂමතා යනාදිය) මේ මගින් පිළිබු නොකෙරේ.
- + මානව සංවර්ධනයේ සියලු පැනිකඩ් මේ යටතේ ආවරණය නොවේ. උදා: ජන සහභාගිත්වය, දේශපාලන නිදහස, මානව සුරක්ෂිතාව (human security)
- + දරුණුය තුළ ඇති ප්‍රධාන සංරවක තුනට එක හා සමාන බර තැබීමක් ලබා දී ඇත. එලෙස එක හා සමාන වූ වැදගත්කමක් ලබා දීම කාර්කින නොවේ යැයි විවේචනයේ ප්‍රච්චති.
- + සංවර්ධනය යන්නෙන් ප්‍රථිලිඹ වශයෙන් අදහස් වන්නේ අවශ්‍යතාවන්ගෙන් නිදහස් වීමය. එනෙන් මෙම කරුණ මානව සංවර්ධන දරුණුයෙන් සූප්‍රව මැනෙන්නේ නැති. උදාහරණයක් වශයෙන් අත්තර්ජාලයට ප්‍රවේශ වීමට ඇති හැකියාව බොහෝ දෙනෙක් තම නිදහස සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය කරුණක් ලෙස සලකනි. එමගින් මිනිසුන්ගේ ජ්‍යෙෂ්ඨයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය උසස් කෙරෙන බැවිනි.
- + ජ්‍යෙනා තත්ත්වය මතින පවු මිනුමක් ලෙස ප්‍රතිඵිර්ශ ආදායම යොදා ගනු ලැබුවද ආදායම ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ කිසිදු අවධානයක් යොමු නොකරයි.
- + ගුණාත්මක වෙනස්කම් සැලකිල්ලට නොගැනී.
- + උදා: පාසැල් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය, සෞඛ්‍ය සේවාවන්ගේ ගුණාත්මක තත්ත්වය
- + අධ්‍යාපනය මිනුම් කිරීමේ දී ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ආරම්භයේ දී යොමු වූ සිංහ සංඛ්‍යාව පමණක් සැලකිල්ලට ගනී. එහෙත් අතරමගේ පාසැල් හැර යන ප්‍රමාණය සැලකිල්ලට නොගනී.

- + මානව හිමිකම් දරුණකය වෙනස් කිරීමට එහි ඇතුළත් ප්‍රධාන සංරච්චක තුන සාපේක්ෂව කරනු ලබන බලපැම් මේ දරුණකයෙන් හෙළි නොවේ. කිසියම් රටක දරුණකය කාලයත් සමග වෙනස් වන විට එහිලා මෙම සංරච්චක සාපේක්ෂ වශයෙන් කරනු ලබන බලපැම් දැනගත නොහැකිය. උදාහරණ වශයෙන් එකී වෙනසට හේතු වූයේ ප්‍රතිසිර්ශ ආදායමේ හටගත් වෙනස්වීමක් ද නැතහොත් වැඩිහිටි සාක්ෂරතාවේ වෙනස්වීමක් තිසා ද වශයෙන් දැන ගැනීම අපහසු ය.

- + සංවර්ධනය කෙරෙහි බලපාන පාරිසරික පැතිකඩි මේ සඳහා සැලකිල්ලට නොගැනේ.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඟින් මිනි ම කරුණු පහකට ලකුණු 05යි.)

- (iii) “ශ්‍රී ලංකාවේ දිරිඳකාව අඩු කිරීම සඳහා සමෘද්ධී වැඩිසටහනෙන් කරනු ලැබ ඇති බලපැම් නොවැදගත් සහ යුබල වූවකි.”
- + 1995 දී ආරම්භ කරන ලද සමෘද්ධී වැඩිසටහනෙහි ප්‍රධාන අහිලාගය වූයේ ජනතා සහභාගින්ව සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් ඔස්සේ ශ්‍රී ලංකාවේ දිරිඳකාව පහළ හෙළිමය.
- + සමෘද්ධී වැඩිසටහනෙහි ප්‍රධාන සංරච්චක වූයේ දිලින්දන් ලෙස හඳුනාගත් කුවුම්බ සඳහා ආහාර මුද්දර ලබා දීම, සමෘද්ධී බැංකු මස්සේ ක්‍රියාත්මක වන ඉතුරුම් හා ඡය ලබාදීමේ වැඩිසටහන සහ ප්‍රජා යටිතල පහසුකම් පුනරුත්ථාපනය සහ සංවර්ධනයයි.
- + මැතකදී ලෝක බැංකුව විසින් සමෘද්ධී වැඩිසටහන පිළිබඳ සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයන් මගින් හෙළි කරනු ලැබූවේ එය කාර්යක්ෂම සංක්‍රාම වැඩිසටහනක් නොවන, බවය. අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභීන් කරා ලංචීමේ දී එය පෙන්වා ඇත්තේ ඉතා සීමිත සාර්ථකත්වයකි. එහෙත් තම සම්පත්වලින් විශාල පාඨුවක් දිලිඳු නොවන පුද්ගලයන් කරා ගලා යන බව පෙන්වා දුන්නේය.
- + සමෘද්ධී සංක්‍රාම අතිශයින් කුඩා ප්‍රමාණයක් වන බැවින් දිලිඳු කුවුම්බවල අයවැය මත සැලකිය යුතු බලපැම්ක් කිරීමට අසමත් වේ. 2012/13 වර්ෂයේ දී සමෘද්ධී සංක්‍රාම දායක වූයේ ජනගහනයේ දිලිඳුම් 20%ක්. කුවුම්බ පරිහෝජනයන් 1.7%ක් පමණි.
- + සමෘද්ධී වැඩිසටහනේ අයවැය ලේඛනයන් 80%ක් වෙන්ව ඇත්තේ ආහාර මුද්දර වැඩිසටහනටය. 2007 වර්ෂයේ දී CEPA ආයතනය කරන ලද අධික්ෂණයකින් පෙන්වා දී තිබුණේ දිලිඳු ජනගහන පාවත්මකයේ සිටින පුද්ගලයන්ගෙන් 40%කට සමෘද්ධී සහන නොලැබෙන බව ද, අනික් අතට සමෘද්ධී අයවැයන් 44%ක් ගලාගොස් තිබෙන්නේ ඉහළ ම ආදායම් සහිත පාවත්මකයන් තුනටය. සැම ආදායම් දැයුමකයම සිටින කුවුම්බ සැලකිය යුතු ප්‍රතිශතයන් සමෘද්ධී ප්‍රතිලාභ උපයන බව මවුන් තවදුරටත් පෙන්වා දුන්හ. සමෘද්ධී සංවර්ධන නිලධාරීන් වැනි පහළ ම මට්ටමේ සිටින නිලධාරීන් බොහෝ විට ප්‍රතිලාභ ඉලක්කගත නොවීම කෙරෙහි වගකිව යුතු වේ.
- + ප්‍රාදේශීය දේශපාලන නායකත්වය ද බොහෝ දුරට මෙහිලා වගකිව යුතුවේ.
- + වැඩිසටහනට ප්‍රවේශ වීමට හා ඉවත් වීමට අදාළ නිර්ණායක නිය්විත ව හඳුනාගෙන නොමැත.

(එක් කරුණකට ලකුණු 01 බැඟින් කරුණු පහකට ලකුණු 05යි.)

- (iv) ශ්‍රී ලංකාවේ වයස්ගත ජනගහනය සඳහා ඇති සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයට ප්‍රජාවිද්‍යාත්මක වෙනස්කම් මගින් එල්ලකර ඇති නව අඩියෝග
- + ශ්‍රී ලංකාව වර්තමානයේ මුහුණ පා සිටින ප්‍රජා විද්‍යාත්මක සංක්‍රාන්තිය අතිවිශේෂ වූවකි. ජනගහනය වියපත් වීම ලෝකය පුරා ම දැකිය හැකි සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් වූව ද ශ්‍රී ලංකාවේ එහි ස්වරුපය බරපතල ස්වභාවයක් පෙන්වුම් කරයි. සංවර්ධන නොවන රටවල් අතර වැඩි ම වියපත් ජනගහනය හිමි රට බවට ශ්‍රී ලංකාව පත් ව ඇති අතර ලෝකය සමස්තයක් වශයෙන් ගත් විට ද ඉතා වේගයෙන් ජනගහනය වියපත් හාවයට පත්වන ව ඇති අතර ලෝකය සමස්තයක් ශ්‍රී ලංකාව හිමිකර ගති. වර්ෂ 2000 දී වයස අවුරුදු 60ට වැඩි ජනගහන රටවල් අතර ප්‍රධාන ස්ථානයක් ශ්‍රී ලංකාව හිමිකර ගති. වර්ෂ 2050 දී වයස අවුරුදු 30% දක්වා ඉහළ නගින බව ඇස්කමේන්තු කොට ඇති.
- + වේගයෙන් වියපත් හාවයට පත්වන ජනගහනය යක බලා ගැනීමට පවත්නා ඉතුරුම් හා විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් ද ආයතනික සහාය ද ප්‍රමාණවත් නොවේ.
- + රාජ්‍ය සේවකයන් විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමය සාපේක්ෂ වශයෙන් යහපත් එකක් වූව ද ඉදිරි වර්ෂවල දී මේ සඳහා රජයට දැරීමට සිදුවන පිරිවැය ඉතා විශාල වෙතයි අපේක්ෂා කෙරේ. වර්තමානයේ විශ්‍රාම වැටුප් සඳහා දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් 1.4%ක් පමණ මුදලක් වැඩිවන අතර දිගු කාලයේ දී මෙය මෙළස ම පවත්වාගෙන යාමට හැකියාවක් තිබේ ද යන්න ප්‍රස්ථා කටයුතුය.

(ලකුණු 01යි.)

- + ගුම හමුදාවෙන් 1/3ක් පමණ ආචාරණය කෙරෙන විධිමත් පොදුගලික අංශයේ සේවකයන්ගේ රැකවරණය සඳහා ඇත්තේ අර්ථසාධක අරමුදල පමණි. විශාල ගිය පසුව ප්‍රමාණවත් රැකවරණයක් මෙම අරමුදලින් සැපයෙනවාද යන්න සැක සහිතය. අවුරුදු 55 දී විශාල ගිය ද වයස අවුරුදු 80 පමණ වන තෙක් ජ්‍යවත් වන පුද්ගලයෙකුට මෙම අරමුදලෙන් ලැබෙන ප්‍රතිලාභය ඉතා සිමිතය. (ලකුණු 01යි.)
- + මීට අමතර වැඩිහිටි දීමනා වශයෙන් ආධාර මූදලක් වයස අවුරුදු 70ට වැඩි පුද්ගලයන්ට රැජය ලබා දේ. මාසයකට රැසියල් 2000ක් වන මෙම ආධාර මූදල ලබන පිරිස 400,000 පමණ වන නමුදු එවැනි මූදලක් ලබා ගැනීමට තවත් විශාල පිරිසක් පොරොත්තු ලේඛනවල සිටිති. (ලකුණු 01යි.)
- + ශ්‍රී ලංකාවේ මනා සෞඛ්‍ය සේවා පද්ධතියක් දක්නට ලැබුණු ද වියපත් ජනගහනයේ සෞඛ්‍ය අවශ්‍යතා සඳහා ඒවා යෝගා ලෙස සකස් වී තිබේ ද යන්න ගැටුවුවකි. විශේෂයෙන් බේ නොවන රෝග සඳහා ප්‍රතිකාර ලබා ගැනීමත්, දිගු කාලීන ව රැක බලා ගැනීමත් සඳහා පහසුකම් අවශ්‍ය වනු ඇත. (ලකුණු 01යි.)
- + වියපත් ජනගහනය රැක ගැනීම සඳහා දැනට පවතින ප්‍රධාන ආයතනික ව්‍යුහය වන්නේ පවුල් ඒකකයයි. විශේෂයෙන් කාන්තාවන් මත මේ බර පතිත වී ඇත. රැකියාවක යෙදෙමින් තම දරුවනුත් දෙමාපියනුත් රැක බලා ගැනීම ඉතා අභියෝගාතමක කාර්යයකි.
- + දරුවන්ට තම දෙමාපියන් රැක බලා ගැනීමට සිදුවීම නිසා විශේෂයෙන් දියණිවරුන්ට රැකියාවක යෙදීමට ඇති අවස්ථා මග හැරී ඇත. එය විශාල ආචාර්යීක පිරිවැයකි. එබැවින් ප්‍රජාව තුළින් ම වැඩිහිටියන් රැක බලා ගැනීම සඳහා අඩු පිරිවැය සහිත ආයතනික වැඩි පිළිවෙළක් සකසා ගැනීම වැදගත්ය. තවද කිසිදු ආදායමක් නොමැති වියපත් පුද්ගලයන් රැකබලා ගැනීම සඳහා සමාජ ආරක්ෂණ ජාලයක් ඇති කිරීම රැජයේ වගකීමක් ද වේ. (ලකුණු 01යි.) (මුළු ලකුණු 06යි.)

10. (i) සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවය (4IR) යනු,

- + අන්තර්ජාලීය දේවල් (Internet of Things), රෝබෝ විද්‍යාව, අතර්ත් යථාර්ථය (Online class, Uber, Online Business), (Virtual Reality), 3D මුදුණය, කාන්තා මූද්‍යිය (Artificial Intelligence), කඩාකප්පල්කාරී තාක්ෂණය (Disruptive Technologies), වැනි ප්‍රව්‍යනා මස්සේ අපගේ ජන ජීවිතය හා වැඩි උරුකාලය පිළිබඳ ව වර්තමානයේ සිදු වෙමින් පවත්නා සිදු වෙනස්කම් සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවය (4IR) ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.
- +- ඒ සඳහා මුහුණ දීමට ශ්‍රී ලංකාව සූදානම් ද?
- + නවීන පන්නයේ ජීවන රටාවකට නැතිවම බැරි දේවල් බවට සිසුයෙන් පත්වෙමින් පවත්නා බොහෝ භාෂ්‍ය හා සේවා, බිජි ව ඇත්තේ මෙම සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවයේ ප්‍රතිඵල වශයෙනි. උදාහරණ වශයෙන් පෘථිවීයේ කිසියම් ස්ථානයකට ඉක්මනින් ම ප්‍රාග්ධනය හැකි මාර්ගය හා තුමෙය පෙන්වා දෙන GPS පද්ධතිය (Global Positioning System) 'ඇපල්' උපකරණයන්හි දක්නට ලැබෙන 'සිරි' (Siri) තැමැති අතර්ත් සහායකයා, මුහුණු පොතට ඔබගේ මුහුණ හඳුනාගැනීමේ හැකියාව සහ මිතුයෙකුගේ පින්තුරයට ඔබගේ ජායාරුපය Tag කිරීමේ හැකියාව, Netflix සඳහා ඔබගේ පොදුගලිකවරණ නිරදේශ කිරීම වැනි දී එදිනෙදා ජීවිතයේ සාමාන්‍ය අංශ බවට පත්ව ඇත.
- + ආර්ථිකය, සමාජ ජීවිතය, සෞඛ්‍යය, අධ්‍යාපනය, ජීවන රටාව, රැකි රක්ෂා ස්වභාවය, නිපුණතා සංවර්ධනය වැනි සැම ක්ෂේත්‍රයක ම සුයමාදරු විතැන් කිරීමක් (Paradigm Shift) මෙම විෂ්ලවය නිසා සිදු ව ඇත. ඉහළ තාක්ෂණයන් සමග බැඳුණු ස්වයාන්ත්‍රිකරණය හා රෝබෝ විද්‍යාව මිනිස් ගුම හමුදාව ප්‍රතිස්ථාපනය (replacement) කරමින් පවතී. (ලකුණු 01යි.)
- + දෙනික ජීවිතයේ ආර්ථික හා සමාජයේ පැකිකඩ්වලට නවීන තාක්ෂණය අන්තර්ග්‍රහණය කර ගැනීමෙහිලා හිතකර වාතාවරණයක් නිර්මාණය කරගැනීමට ශ්‍රී ලංකාව සමත් වී නැත. එහිලා පවත්නා ව්‍යුහමය සහ ආයතනික ගැටුව හඳුනාගෙන ඒවා විසඳා ගැනීමට සාර්ථක ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු ව ඇත.
- + ශ්‍රී ලංකාව තවමත් කල් ගෙවනුයේ දෙවැනි කාර්මික විෂ්ලවය තුළය. එබැවින් සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවයට ප්‍රවේශීමට විශාල පිමිමක් පැනිය යුතු ව ඇත. ඉතා මූලික මට්ටමේ ද සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවයේ තාක්ෂණය බොහෝ සේවින් පැනි නැගිනුයේ පරිගණක හා අන්තර්ජාලීය දේවල් (IOT) ආශ්‍යාධිකාරී. පහළ මට්ටමක පවත්නා පරිගණක සාක්ෂරතාව සහ අන්තර්ජාලයට ප්‍රවේශ වීමට ඇති බාධා සැලකිල්ලට ගත් විට සිව්වන කාර්මික විෂ්ලවය තුළින් බිජිවන ඉහළ මට්ටමේ තාක්ෂණය අවශ්‍යතාවය කර ගැනීම සහ ක්‍රියාවට තැබුම් ශ්‍රී ලංකාවට ඉමහත් අභියෝගයකි. අන්තර්ජාලය හාවිත කරනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් 34ක් පමණි. 2018 වර්ෂයේ දී අප රටේ පරිගණක සාක්ෂරතාව 22.9ක් විය.

- + තාක්ෂණික යටිතල පහසුකම් සුලබතාව සහ සේවා හාවිතය පිළිබඳ ව පවත්නා බොහෝ දුරට ස්ථී පුරුෂ සමාජ හාවිය සහ ප්‍රාදේශීය වෙනස්කම් හා බැඳී පවතී. අන්තර්ජාල හාවිතයේ දී ස්ථී - පුරුෂ සමාජ තත්ත්වය මත පවත්නා වෙනස 40%ක් තරමය. තවද, ප්‍රාදේශීය වශයෙන් IT සාක්ෂරතාවේ දැඩි වෙනස්කම් පවතී. නාගරික අංශයේ සාක්ෂරතාව 36.9%ක් වූවද ග්‍රාමීය අංශයේ එය 22%කි. වතු අංශයේ 8.6%කි.
- + සිවිතන කාර්මික විප්ලවයට යෝගා මානව ප්‍රාග්ධනය සුදානම් කරවීම ද ඉහළත් අහියෝගයකි. ඒ සඳහා ඉහළ නිපුණතා සහිත කඩිසර සහ බහු මුහුණුවක් (Multi - faceted labour force) අවශ්‍ය කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාව සාක්ෂරතාව අතින් ඉහළ මට්ටමක සිටියත් සිවිතන කාර්මික විප්ලවයේ මුළුන් ම තරජනයට ලක් වනුයේ මුළුක සාක්ෂරතාව සහ සංඛ්‍යාත්මක දැනුම පදනම් කරගත් රැකියා අවස්ථාවන්ය.
- + වයස අවුරුදු 20ට වැඩි ජනගහනයෙන් තම වැන්තියට අදාළ වැන්තිය හෝ තාක්ෂණික පුහුණුවක් ලබා ඇත්තේ 10%ක් පමණි. විශ්වවිද්‍යාලවල පවා තවමත් බහුතරයක් හදාරන්නේ ගාස්ත්‍රීය විෂයන්ය. විද්‍යා විෂයයන් හදාරන්නේ සාපේක්ෂ ව අඩු පිරිසකි. සිවිතන කාර්මික විප්ලවයේ දී අධ්‍යාපන ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍ර වනුයේ විද්‍යාව, තාක්ෂණය, ඉංජිනේරු විද්‍යාව හා ගැසීතය (STEM) යන විෂයන්ය. මෙම විෂයයන් පිළිබඳ පුහුණුව ලත් ගුරුවරුන් ද අප රටේ බොහෝ පාසැල්වල නැතු.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ නිෂ්පාදන කර්මාන්තවල මධ්‍යම හා ඉහළ අධි තාක්ෂණය ඔස්සේ බිහි කෙරෙන එකතු කළ අය 6.7%ක් පමණි. අපේ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත බොහෝමයක් රඳා සිටිනුයේ සිවිතන කාර්මික විප්ලවයේ දී යල් පැනීමට ලක්වන තාක්ෂණයන් මතය. උදාහරණ වශයෙන් රෙදිපිළි සහ ඇගුලුම කර්මාන්තය කඩිකප්පල්කාරී තාක්ෂණය කරණකාට ගෙන ගුම පුහුණුපාඨන ගැටුවට මුහුණදීමේ විහවතාවක් පවතී.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ සේවා අංශයේ වර්ධනය බොහෝ සෙයින් රඳා ඇත්තේ ප්‍රවාහනය හා වෙළෙඳාම වැනි වෙළඳ - නොවන (non - tradable) අංශ මතය. මෙහෙක් මෙම අංශ සිඹු පරිවර්තනයකට මුහුණ පා නොසිටියත් තුළුරු අනාගතයේ දී ඒ සඳහා මුහුණ පැමුව සිදුවනු ඇතු. ස්වයං-රිය පැදැවීමේ තාක්ෂණය ලයා තුළ විට ගුම වෙළෙඳපොල තුළ දැඩි කම්පනයන් සිදුවිය හැකිය.

(එනෑ ම ගැටුව තුනකට ලකුණු 01 බැංගින් ලකුණු 03ය.)

(ii) ශ්‍රී ලංකාව මත කොට්ඨී -19 වසංගතය සිදුකොට ඇති ආර්ථික බලපෑම

- + රාජ්‍ය මූල්‍ය පිඩිනයන්ට සහ පහළ වැදුදී අනුපාතිකයන්ට මුහුණ දෙමින් දැනටමත් අහියෝගාත්මක සාර්ථක ආර්ථික වාතාවරණයක පසුවන ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය කොට්ඨී - 19 වසංගතය නිසා තවදුරටත් දුබල වී ඇතු. එම වසංගතය ශ්‍රී ලංකාව මත ඇති කෙරෙන බලපෑම ශ්‍රී ලංකාවේ තත්ත්වය මත පමණක් නොව ශ්‍රී ලංකාවේ තීරණාත්මක වෙළෙඳපොලවල් පිහිටි ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදය, යුරෝපය සහ විනයේ තත්ත්වය මත ද රඳා පවතී.
- + මෙම වසංගතය ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ඉපයුම්, පොදුගලික පරිහෝජනය හා ආයෝජනය මත කරනු ලබන අයුහුපත් බලපෑම නිසා ආර්ථික වැදුදීය නිශේධනාත්මක තත්ත්වයකට පත් විය හැකිය. ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ පුරෝක්තිතයන්ට අනුව 2020 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය 5%කින් පමණ සංකේතනය වනු ඇතු. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල පුරෝක්තිතය කරනුයේ 4.5%කින් සංකේතනය වන බවය.
- + විදේශ විනිමය උපයා ගැනීම සඳහා අපනයන ඉපයුම් මත රඳා සිටින අසකුටුදායක හා බර තත්ත්වයක් සහ රාජ්‍ය මූල්‍ය තත්ත්වයන් සහිත ක්ෂේද, කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායකයන් ආර්ථිකයේ කොඳු නාරටිය සේ හ්‍රියාකරන ශ්‍රී ලංකාව වැනි කුඩා රටවලට මෙම වසංගතය අතිශය බරපතල ලෙස බලපානු ඇතු.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන අපනයන වෙළෙඳපොලවල් දක්නට ලැබේන්නේ යුරෝපා සංගමය, මහා ලිංතාන්‍යය හා ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේය. එබැවින් ගෝලීය ආර්ථික පසුබැම ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන ඉල්ලුමට ඉතා අහිතකර ලෙස බලපානු ඇතු.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ සාපු විදේශ ආයෝජන ප්‍රහවස්ථාන රටක් ලෙස එනය මුහුණ පා ඇති ආර්ථික පසුබැම අප රටේ ආයෝජන හ්‍රියාවලියට ප්‍රබල බලපෑමක් කරනු නිසැකය. එසේ ම විනය ශ්‍රී ලංකාවේ දෙවැනි විශාලම ආනයන හා සංවාරක සේවා වෙළෙඳපොල වේ. එබැවින් විනයේ ආර්ථික පසුබැම ශ්‍රී ලංකාවට විශාල ගැටුවක් වනු ඇතු.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශ විනිමය ඉපයුම් සපයා දෙන තෙවැනි මූලාශ්‍රය සංවාරක ව්‍යාපාරයයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන සංවාරක වෙළෙඳපොලවල් වසංගතයට ගොදුරු වීමත්, සංවර්ණ තහනම් කිරීමත් නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ සංවාරක කර්මාන්තයට දැඩි පිඩාවක් එල්ල කොට ඇතු.

- + ගෝලිය ඉල්ලම පහළ වැටීමත්, අවශ්‍ය කරන අමුදුවාසු ආනයනය කිරීමේ ගැටුප්‍රවත්ත මූහුණ පා සිටින ලක්ෂ පහකට අසන්න පිරිසක් සේවා නිපුක්ත ව සිටින ශ්‍රී ලංකාවේ ඇගුලම කරමාන්තයට ද කෝට්ඨි - 19 වසංගතය නිසා දැඩි අරුබුදයකට පත් ව සිටි.
- + ගෝලිය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවල හටගෙන ඇති අස්ථාවර තත්ත්වයන් ද ශ්‍රී ලංකාවට අයහපත් ලෙස බලපෑමට පිළිවන. ශ්‍රී ලංකාවේ ගාය බර ඉහළ යාමත්, අයවැය හිගය වර්ධනය වීමත් කරණකාට ගෙන විදේශීය මූල්‍ය වෙළෙඳපොළවලින් ගාය ලබා ගැනීමට යාමේ දී අසතුවුදායක කොන්දේසිවලට මූහුණදිය හැකිය.
- + ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රේෂණ සඳහා බලපෑම

(එක් ආර්ථික බලපෑමකට ලකුණු 01 බැඟින් ඕනෑ ම බලපෑම පහකට ලකුණු 05යි.)

- (iii) “දැරස කාලයක් පුරාවට ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධි අනුපාතිකයක් පවත්වා ගෙන යාමට ශ්‍රී ලංකාව අපොහොසත් ව සිටි.”

- + තිරසාර හා වේගවත් ආර්ථික වෘද්ධිය ශ්‍රී ලංකාව මගහැර ගොස් තිබේ. නිදහසින් පසු ගත වූ වසර 70 තුළ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය වර්ධනය වී ඇත්තේ වර්ෂයකට 4%ක් තරම් වූ සාමාන්‍ය අගයකිනි. ඉහළ ආර්ථික වෘද්ධියක් අත්තර ගෙන ඇත්තේ වසර කිහිපයක දී පමණි.
- + 1950 ගණන්වල දී ආර්ථිකය වර්ධනය වූයේ 3%ක සාමාන්‍ය වේගයකිනි. 1960 ගණන්වල දී එය 4.7%ක් විය. 1970 ගණන්වල දී නැවතත් 3.9%ක් දක්වා පසු බැඩිය. 1970 - 75 කාලයේ දී ඉතාමත් අඩු අගයක් වූ 2.9% ක් වාර්තා කළේය. 1980 ගණන්වල දී 4.3%ක් ද 1990 ගණන්වල දී 5.2%ක් ද වගයෙන් තරමක් ඉහළ අගයක් වාර්තා කළේය. නව සහුගුකයේ ප්‍රථම දැයකයේ දී වර්ධන වේගය 5%ක් පමණ වූ අතර 2010 - 2014 කාලය තුළ වෘද්ධි වේගය 5.4%ක් විය. 2015 - 18 කාලයේ දී නැවතත් 3.5%ක් තරම් පහළ අගයකට වැටුණි.

(ලකුණු 02යි.)

- + ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ උගා සාධනයට බලපා ඇති ජේතු

- ජන වාර්ගික ගැටුම් සහ සිවිල් පුද තත්ත්වයන්
- ආර්ථික කරුණු ගැන අවධානය ඉවත් වී දේපොළනික හා ආගමික කරුණු ගැන අවධානය යොමු වීම.
- නිතර නිතර ආණ්ඩු වෙනස්වීමත් ඒ සමග ඇති වූ ප්‍රතිපත්ති වෙනස්වීම හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අවිනිශ්චිතතා හටගැනීම.
- වඩාත් ප්‍රායෝගික ප්‍රතිපත්ති වෙනුවට දාෂ්ට්‍රිවාද මත ප්‍රතිපත්ති තිරණය වීම.
- ගෝලිය ආර්ථිකයේ ඉඩ ප්‍රස්ථා යොදා ගනිමින් අපනයන ප්‍රවර්ධනයට අසමත් වීම.
- ගුම හමුදාවේ තාක්ෂණික නිපුණතා සංවර්ධනය නොවීම.
- අයහපත් වෙළෙඳ අනුපාත, ඉන්ධන මිල ඉහළ යාම්, ගෝලිය මූල්‍ය අරුබුද, අසතුවුදායක වූ දේපොළනික සංවර්ධනයන්
- බාහිර සාධක සහ අභ්‍යන්තර කම්පනයන් පහළ ආර්ථික සාධන මට්ටමට බලපෑම ඇති කළත් අභ්‍යන්තර ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවල දේශීයන් ද එහිලා වියාල බලපෑමක් ඇති කොට තිබේ. අභ්‍යන්තරාභ්‍ය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති කරා යොමුවීම, විවාත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති පසුපසට හැරවීම මගින් ප්‍රතිපත්ති අවිනිශ්චිතතාවන් ඇති කොට ඇති අතර ආයෝජකයන් වෙත අයහපත් සංයුෂා සපයා ඇතු.
- අපනයන ක්ෂේත්‍රයේ මත්දාගාමී වර්ධනය ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය පසුබැමට බලපෑ ප්‍රබලතම සාධකයකි. අපනයන වර්ධන වේගයට වඩා වේගයෙන් දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය වර්ධනය වීම පෙන්වුම් කරන්නේ දේශීය ආර්ථිකය කේන්දු කරගත් ප්‍රතිපත්ති තුළින් ආර්ථික වර්ධනය වේගවත් කරගත හැකි බවය. එහෙත් එය ඉතා කෙරී කාලයකට පමණක් සත්‍ය වන්නකි. දේශීය වෙළෙඳපොළ ඉතා සිමිත එකක් වන විට දේශීය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් නගා සිවුවීමෙන් පමණක් ආර්ථිකය දිගු කාලීන වර්ධන මාවතට යොමු කළ හැකි නොවේ.

(එකෑ ම කරුණකට ලකුණු 01 බැඟින් කරුණු තුනකට ලකුණු 03යි.)

- (iv) “නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන අත්දුකීම පැහැදිලි ව පෙන්වා දෙනුයේ, ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති තිරණය කරනු ලැබ ඇත්තේ බොහෝදුරට කාර්යක්ෂමතාව මත පදනම්ව නොව දාෂ්ට්‍රිවාදයන් මත පදනම්ව ය.”

- + ආර්ථික වෘද්ධිය ජනනය කිරීමට වඩාත් යෝගා වන්නේ පවත්නා තත්ත්වයට ගැලුපෙන ප්‍රායෝගික ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මිස දාෂ්ට්‍රිවාද මත එල්බගත් ප්‍රතිපත්ති නොවේ. නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල සිසු ආර්ථික වර්ධනය පිවුපස දැකි සත්‍ය වනුයේ ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රායෝගික හාවයයි. සිසු ආර්ථික වර්ධනය සඳහා විවාත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති වඩාත් සුදුසු වෙනැයි හඳුනාගෙන විදේශීය ආයෝජකයන්ට මුවුණු ඇරුණුම් කළය. ඒ අනුව අපනයනාභ්‍ය ආර්ථික වෘද්ධි උපාය මාර්ග සැකැසුණී.

- + දාජ්ට්‍රිවාද මත එල්බගෙන සිටීමත්, ප්‍රායෝගික ප්‍රතිපත්ති ගැනීමට අසමත් වීමත් නිසා කාර්යක්ෂම ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට තැකීමට ශ්‍රී ලංකාව අසමත් වී තිබේ. අනිත් අතට බලන විට අනිතයේ අභ්‍යන්තරාභිමුල ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කළ බොහෝ සමාජවාදී රටවල් වර්තමානයේ නිදහස් ආර්ථික හා වෙළඳ ප්‍රතිපත්ති කරා යොමුව සිටින බව ද සැලකිය යුතුය. (ලකුණු 02යි.)
  - + ශ්‍රී ලංකාව කාර්යක්ෂමතාව පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති වෙනුවට දාජ්ට්‍රිවාද පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති යොදාගත් බවට නිදහසින් පසු කාලය තුළ අත්දැකීම් මැනවින් පෙන්වා දෙයි. ඉතා හොඳ උදාහරණයක් වන්නේ ව්‍යාපාරික වතු ජනසතු කිරීමය. එහෙන් විශාල ලාභ උපයමින් හාංච්ඩාගාරයට බඳු ආදායම් ලබාදුන් එම ව්‍යාපාර රාජ්‍ය හිමිකාරීන්වයට පත්වීමෙන් පසු විශාල අලාභ ලබන එකක බවට පත්වීය. ඒවා නඩත්තු කිරීමට දිගටින් දිගටම රාජ්‍ය හාංච්ඩාගාරයේ අරමුදල් සැපයීමට ද සිදුවිය.
  - + එසේ ම රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් 300කට අධික ප්‍රමාණයක් අලාභ ලබමින් කටයුතු කරන බව වාර්තා වේ. දාජ්ට්‍රිවාද මත එල්බ ගැනීම නිසා ඒවා කාර්යක්ෂම ව්‍යාපාර බවට ප්‍රතිසංවිධානය කරගැනීමට හෝ පෙළද්ගලීකරණය කිරීමට හෝ පසුබව වී ඇතේ. එහි ප්‍රතිඵල වශයෙන් වාර්ෂික ව හාංච්ඩාගාරයෙන් අරමුදල් ස්ථාපයමින් පාඩු ලබන ව්‍යාපාර එලෙස ම පවත්වා ගැනීමට සිදු ව ඇතේ.
  - + පාඩු ලබන රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් පෙළද්ගලීකරණය කිරීමට රජය මැලිවීමට විවිධ ජේතු බලපායි. ජනප්‍රිය මතවාදයක් වී ඇත්තේ රජයේ දේපළ විකිණීම අපරාධයක් බවය. මහජනතාව වෙත ලබා දී ඇති අදහස වන්නේ පෙළද්ගලීකරණය යනු රජයේ වත්කම් විකුණා දැමීමේ ක්‍රියාවක් ලෙසයි.
  - + මේ ඉහත කාලයක් රාජ්‍ය ව්‍යවසායන් රෙසක් පෙළද්ගලීකරණය කරන ලදී. ඒ අතර දුරකථන සේවය, ගුවන් සේවය, ගැස් සමාගම විය. දුරකථන සේවය පෙළද්ගලීකරණයෙන් පසු ඉතා විශිෂ්ට සේවා ස්ථානයන් බවට පත් ව ඇතේ. ගුවන් සේවයේ කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය පෙළද්ගලීකරණයට ලක් කිරීමෙන් විශාල ලාභයක් රජය උපයා ගත්තේය. පසුව රජය තැවත්ත් එය රජයට පවරා ගත් පසු විශාල අලාභ ලබන්නට පටන් ගෙන ඇතේ.
  - + රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ පැවැත්ම දේශපාලකයන්ට ඉතා වාසිදායකය. ඒවා දුෂ්ඨ ගනුදෙනුවලට හා හිතවතුන්ට රිකියා සැපයීමට ප්‍රබල දායකත්වයක් ලබා දෙයි.
  - + ශ්‍රී ලංකාවේ වෙළඳ ප්‍රතිපත්තිය ද මේ ආකාරයට ම දාජ්ට්‍රිවාද පදනම් කරගත් එකක් මිස ලෝකයේ ප්‍රායෝගික තත්ත්වයන් හඳුනාගෙන සකසා ගත් එකක් නොවේ. 1977 දී නිර්බාධ වෙළඳ ප්‍රතිපත්තියකට ශ්‍රී ලංකාව අවතිරණ වූ නමුත් කළේයාමේ දී එහි නිර්බාධාවය සිදිගොස් ඇතේ. නිර්බාධ වෙළඳාම හඳුන්වාදීමේ දී ශ්‍රී ලංකාව 1977 දී දකුණු ආසියාවේ ප්‍රරෝගාමී රට බවට පත්වුව ද වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාව දැඩි ආරක්ෂණ වාදයට යොමු වූ රටක් වී ඇතේ. ආනයන මත බඳු පැනවීමත්, බඳු මත තවත් බඳු පැනවීමත් නිසා මේ තත්ත්වය පැන තැකී ඇතේ. ආනයනික යෙදුවුම් මත දැඩි බඳු පැනවීම මගින් නිෂ්පාදන කරමාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ අපනයන ප්‍රවර්ධනය දුෂ්කර ක්‍රියාවක් වනු ඇතේ.
- (එක් උදාහරණයකට ලකුණු 01 බැංකින් උදාහරණ තුනකට ලකුණු 03යි. මුළු ලකුණු 05යි.)

* * * * *